

Erdészeti és faipari

XXIV. évfolyam 2. szám, 2014. június

HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Kongresszus után

*

AGFEE szimpózium

Bukarestben

*

A magyar erdészeti politika
stratégiai irányai

*

Az „akác balhé”

*

STIHL Timbersports

*

Túra a Brassói-havasokban

*

„HuminPower + Fe”

*

„Datum Zboroviae
sub centum tiliis”

*

Technikus sorsok

*

Halottaink

Kongresszus után

„A 2014-es év Szakszervezetünk életében a változás éve lesz.” Ezt írta Híradónk előző, 2014/1. számában a 2. oldalon dr. Halmágyi János, az EFDSz elnöke „Kongresszus előtt” című írásában.

A mondat prófétikusnak bizonyult, mert a május 8-án lebonyolított V. és egyben tisztújító kongresszusunk valóban hozott változásokat Szakszervezetünk életében és ezek a legmarkánsabb módon éppen az elnöki, valamint a főtitkári pozíciókat érintették. De lássuk sorjában az eseményeket.

Barton Gábor határozott levezető elnök volt

Miután a szakma vállalatainál-intézményeinél az elmúlt hónapokban lebonyolították a tisztújító taggyűléseket, az ott megválasztott kongresszusi küldöttek Budapesten, a központunk elhelyezését jelentő Thököly úti irodaház (az egykori un. OKISz Labort) Baross-teremben gyűltek össze az EFDSz vezetőségének megválasztására.

A küldötteket dr. Halmágyi János üdvözölte, majd átadta az ülés vezetését Barton Gábornak, az Ipoly Erdő Zrt.-nél működő szakszervezeti bizottságunk titkárnak, a választási Jelölő Bizottság elnökének.

Barton Gábor példás körültekintéssel, nyugalommal és fegyelmezettséggel, „baki” nélkül látta el levezető elnöki feladatát az időnként feszült légkörű és felforrósodott hangulatú ülésen.

Elsőként megválasztották a Mandátumvizsgáló, valamint a Szavazatszámoló Bizottság elnökét és tagjait, továbbá a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőit. Majd Górász László elnökségi tag, a Mandátumvizsgáló Bizottság elnöke jelentette a kongresszusnak, hogy a megválasztott 52 küldöttből 43 fő jelen van, tehát az ülés határozatképes.

A küldöttek mellett két-három meghívott személy is részt vett a kongresszus ülésén. Közöttük volt az ülés második felében Prof.Dr. Kuti László is, konföderációnknak, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülésnek az elnöke.

Ezt követően Barton Gábor ismertette a napirend tervezetét, amit az előzetesen szétküldött meghívó is tartalmazott.

Érdemi, izgalmas tanácskozás folyt

Az első, jelzés értékűnek is felfogható feszültség ekkor jelentkezett, mert a kongresszus a napirendet a témák tervezett sorrendiségével nem fogadta el. Horváth Borbála, zalai titkárunk ugyanis javasolta, hogy az EFDSz Alapszabályainak a módosítása a napirend első helyéről az utolsóra kerüljön. A javaslat indítéka nyilván az volt, hogy az idő ne teljen el mindjárt az ülés elején ügyviteli részletkérdéseken való aprólékoskodásokkal. S emiatt ne keletkezzen időzavar (s esetleg küldöttlétszám csökkenés) a kongresszus valódi tétjének tartott tisztújítás, a személyi kérdések alapos megtárgyalása során.

A napirend a javasolt sorrendi módosítással került elfogadásra.

Ennek megfelelően a kongresszus a 2013. évi számviteli beszámoló és a 2014. évi költségvetési terv megvitatásával kezdte tartalmi munkáját. Pintér Szilviának, az EFDSz által megbízott könyvelő iroda vezetőjének megbetegedése miatt ezt a jelentést Dudás Péter főtitkár terjesztette a küldöttek elé.

A pénzügyi jelentés borzolta a kedélyeket

Régi tapasztalat, hogy az ilyen és hasonló témákat a testületek formálisnak szoktak tekinteni és ugyancsak formálisan gyorsan túlhaladnak rajtuk.

Hát ez most éppen *nem* így történt. Számos észrevétel, kritikai megjegyzés jelezte ismét a feszültség kialakulását, az elégedetlenséget. Ennek egyik tárgyi alapja nyilván az lehetett, hogy *bevételeink csökkennek*.

Az elhangzottakból röviden a következőket emeljük ki.

- A költségvetést be kell tartani!
- A szakszervezet nem lehet profitorientált szervezet. Az érdemi munka pénzügyi alátámasztása mellett a

szakszervezeti vagyon megőrzésére kell törekedni.

- Az Elnökség év közben is, lehetőleg negyedéves ütemezéssel és dokumentumok alapján kísérje figyelemmel a költségvetés alakulását.
- A kiadások (százalékban kifejezett) nagyobb túllépését az erre hivatott bizottság (pl. a PEB) engedélyezze. Ha pedig ez előzetesen nem történt volna meg, utólag indokoltassa.

Most is felvetődött az örökzöld téma: milyen arányban kerüljön megosztásra a tagdíjbevétel a befizetés helyén visszamaradó részre és a központ számára történő befizetésre.

Közvetlenül érintette ezt a napirendi pontot a következő: a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság jelentése a 2009-2014 közötti időszak pénzgazdálkodásáról. Ezt Kolozsvari Ákos, a PEB elnöke terjesztette elő. A tartalmi és vitabeli átfedések miatt ezzel külön nem foglalkozunk.

A kongresszus végül mindkét beszámolót elfogadta.

Beszámoló az elmúlt időszakról

Ezután következett az Elnökség beszámolója a IV. kongresszus óta végzett munkáról és fejleményekről, dr. Halmágyi János előterjesztésében.

Az írásos beszámoló 12 sűrűn írt oldalra rúg, amit kis Híradónkban terjedelmi okok miatt nem áll módunkban leközölni. Az elnök azonban szóbeli kiemeléseket fűzött a küldötteknek előzetesen eljuttatott dokumentumhoz, így ebből ragadunk ki néhány gondolatot.

Az elnök elsőként emlékeztetett arra, hogy Szakszervezetünk a múlt évben emlékezhetett (volna) meg fennállásának 20. évfordulójáról. Ezért köszönetet mondott az alapítónak, mindenképp előtt az EFDSz két volt vezető tisztségviselőjének: Barta László elnöknek és Herczeg Miklós főtitkárnak. Rámutatott továbbá, hogy a beszámolási időszakban nehéz körülmények között, a munkavállalók és érdekképviselőik szempontjából kedvezőtlen politikai atmoszférában kellett dolgozni. Jól mutatta ezt a 2012 nyarán életbe lépett új Munka Törvénykönyve, megalkotásának és el-

fogadásának körülményei. Egyébként is sok volt a jogszabályok száma, amelyek bonyolultabbá tették életünket.

Részben a körülményekkel is magyarázható a szakszervezeti taglétszám csökkenése, aminek a megállítása, a létszám megtartása: óriási feladat! Ennek egyik része az, hogy meg kell szólítani a fiatalokat.

Rázós ma a szakszervezeti út

Halmágyi János beszéde közben feltett egy igen súlyos, a kongresszus időbeli aktualitásán messze túlmutató kérdést: *hogyan viszonyuljon Szakszervezetünk a politikához?*

Ez nem csak a mi problémánk. Ezzel kapcsolatban érintette konföderációs kötődésünk problematikusnak tartott témáját is (és nem csak ő).

Az elnök bőven foglalkozott ágazati kollektív szerződésünk akut gondjával is, feltéve a kérdést: kudarcunk-e az aláírásának hiánya? Ugyancsak taglalta belső, külső és nemzetközi kapcsolatrendszerünket is.

Dr. Halmágyi János ezzel zárta beszámolóját: *az EFDSz-ben szükség van a generációváltásra!*

A kongresszus az elnökségi beszámolót különösebb vita nélkül, egyhangúlag elfogadta.

Berényi Gyula főtitkár

Berényi Gyula 1948. június 22-én született Budapesten. Általános iskola befejezése után már eldöntötte, hogy a természet közelében szeretne dolgozni, ezért végezte el a szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Technikumot.

Munkásságát 1966-ban az Erdészeti Tudományos Intézetben (ERTI) Budakeszi Kirendeltségén kezdte. Erdésztechnikusként, erdővédelmi kutatásokban vett részt. Többek között vadkárelhárítással, majd a fenyvesek országos egészségi állapotfelmérésével foglalkozott. Számos erdővédelmi eljárás üzemi méretű kísérleteinek szervezését végezte, kiemelten a légi erdővédelmi eljárás kialakításában

Nagy generációváltás ugyan nem történt ezután, de a vezetőségválasztás eljárása mindenesetre lezajlott.

Titkos választás, többes jelölés, új elnök, új főtitkár

A Jelölő Bizottság elnöke, Barton Gábor megtette jelentését és előterjesztette azokat a név szerinti javaslatokat, amelyeket a bizottság az elmúlt hónapokban összegyűjtött.

A jelentésből az derült ki, hogy *minden vezető tisztségre többes jelölés történt* (kivéve a PEB elnökét) és elnökségi tagságra is több személyi javaslat érkezett, mint a testület létszáma.

A személyi javaslatok ismertetése után Halmágyi János felkérte az elnöki és a főtitkári tisztségre egyaránt javasolt Berényi Gyulát, Nyugdíjas Bizottságunk eddigi vezetőjét, hogy ismertesse szakszervezeti múltját, a mozgalomhoz való kötődését, korábbi szakszervezeti tevékenységét.

A választás további alakulása, eredménye arra enged következtetni, hogy az alapos válasz teljesen kielégítő, meggyőző lehetett a kongresszusi küldöttek számára Berényi Gyula választhatósága szempontjából.

A szavazás titkos írásbeli voksolás volt, mégpedig nem egyetlen lista alapján egy menetben, hanem tisztségenként

történt közreműködéssel. Később, erdő-sítéstechnológiai kutatási feladatokkal kapcsolatos szervezést, azok bonyolítását végezte az ország számos területén. Részt vett az országos vadkárelmérésben, kiemelten a Mátra, Nyugat-Bükk és a Kiskunság északi részén. Önálló feladatként bekapcsolódott az akác törzsfák kijelölésébe, felvételezésébe.

Elgondolása alapján egy kutató csoportban, 1989-ben kezdték meg a közönséges dió erdészeti hasznosításával kapcsolatos országos szintű kutatásokat, amely lezárásaként kézikönyvet jelentettek meg „Diófából erdőt” címmel. Ehhez kapcsolódott egy 30 peres oktatófilm elkészítése is. Mindezek mellett a pécsi Janus Pannonius Egyetemen okl. humánszervező diplomát szerzett.

1982 és 1997 között az Erdészeti Tudományos Intézet személyügyi és igazgatási vezetőjeként dolgozott. Ezt

külön-külön, egymás után. Ismét forró lett a terem levegője.

Elsőként elnököt választott a kongresszus. Ez csak a második menetben sikerült, amikor *szoros küzdelemben*, Halmágyi és Dudás fej-fej mellett haladva végül is *Dudás Pétert választották elnöké*.

Az eredmény kihirdetését követően nem példátlan, de köreinkben mindenestre némileg szokatlan mozzanat következett. Dr. Halmágyi János ugyanis kijelentette a kongresszus plénuma előtt, hogy Dudás Péter megválasztásához gratulálni sem nem tud, sem nem akar, s vele semmilyen beosztásban együtt dolgozni nem tud, ezért *minden további jelöltségtől visszalép* (alelnöknek, főtitkárnak is javasolták).

Ez a bejelentés leegyszerűsítette a választás menetét, mivel Berényi Gyula egyedüli főtitkár-jelölt maradt és 30 szavazattal ellenszavazat nélkül meg is választották.

A további tisztségviselők

A két alelnöki tisztségre a leszűkült jelölőlista alapján (amelyről már letűnt Dudás és Berényi, mint már más tisztségre befutott személy) *Górasz Lászlót* (VADEX Zrt.) és *Ivádi Lászlót* (Egererdő Zrt.) választották meg.

Az Elnökségbe a következő öt személy került:

(Folytatás a 4. oldalon)

követően felkérésre a Munkügyi Minisztérium Közmunka Tanácsában az erdészeti közmunka beindítása volt a feladata. 1999 végétől 2002 elejéig a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Rektori Hivatalának Titkársági Osztályát vezette. 2002-től visszatért főigazgatói megkeresésre az ERTI-be, ahol 2010. évi nyugdíjazásáig az intézet titkárságvezetői munkakörét töltötte be.

Szakmai tevékenységét három alkalommal, miniszteri dicsérettel, valamint az Alföldi Erdőkért Emlékéremmel ismerték el.

Szakszervezet terén az ERTI mintegy 100 fős tagságában bizalmi, majd 5 éven keresztül elnök volt, amelyről munkaköri összeférhetlenség miatt kellett lemondania. Nyugdíjasként, az EFDSZ nyugdíjas tagjait képviselte különböző fórumokon 2009-2014 között.

AGFEE szimpózium Bukarestben

Híradónk 2012/3., szeptemberi számának 3-4. oldalán, valamint 2013/2., júniusi számának 2-3. oldalán már írtunk arról, hogy a CEF (Council of European Foresters = Európai Erdészek Tanácsa) patronálása alatt, eme szervezetnek a romániai Iasi-ban lebonyolított kongresszusa alkalmával létrehozták az *Európai Erdőszakértők Tanácsadó Csoportját* (*Advisory Group of Forest Experts from Europe*, röviden: AGFEE). Arról pedig, hogy mi az ABFEE, lapunk 2012/3., szeptemberi számának 3-4. oldalán részletesebben írtunk.

Most arról számolhatunk be, hogy a közelmúltban (április 10-én) az AGFEE Bukarestben nemzetközi szimpóziumot rendezett a következő témakörben: „Erdészeti stratégiák a különböző európai országokban”.

A helyszín a ROMSILVA székháza volt

A szimpózium helyszíne a Román Államerdészet (ROMSILVA= Regia Nationala a Padurilor) nemrég felépült, három nagy blokkból álló épületegyüttesének egyike, modern székházának konferenciaterme volt. A szépen parkosított államerdészeti központ a román főváros észak-nyugati térségében, egy tó közelében áll és tömegközlekedési eszközzel, villamossal is megközelíthető.

A tanácskozás munkáját Dipl. ing. Marian Stoicescu, a Román Erdészeti Szakszervezeti Konföderáció (CONSILVA) elnöke vezette. Az elnökség tagja volt és üdvözölte a megjelenteket Doina Adriana Pana vízügyi, erdészeti és halászati miniszter asszony, valamint dr. ing. Adam Craciunescu, a ROMSILVA vezérigazgatója, aki azután előadást is tartott. Helyet foglalt az elnökségben Acad.Prof.Dr.ing. Victor Giurgiu, a Ro-

mán Tudományos Akadémia, valamint a Román „Georghe-Sisesti” Mezőgazdasági és Erdészeti Akadémia (A.S.A.S.) tagja, aki 85 éves korát meghazudtoló lendülettel tartott szintén előadást. S ott volt az elnökségben az EFDSz elnöke, a magyar delegáció vezetője, dr. Halmágyi János is, minthogy a CEF elnökség tisztét jelenleg Szakszervezetünk látja el.

AGFEE kitüntetések átadása

Az üdvözlések elhangzása után előként egy ünnepélyes ceremóniával kezdődött a rendezvény. Az elnöklő M. Stoicescu *tiszteletdiplomáit* (Merit Diploma of AGFEE), egyeseknek pedig még ezt megtévezve egy un. *Krisztálytrófeát* – vagyis egy impozáns cseh ólomüveg vázát – adott át az AGFEE elnöksége nevében, az európai erdészetben hosszú időn át eredményesen kifejtett aktivitásuk elismeréseként. A váza egyik oldalán annak üvegébe benyomott ezüstlapra vésték az adományozó neve mellett a kitüntetett személy nevét és a 2014 évszámot, így teremtve meg a kapcsolatot az oklevél és a trófea között.

A magyar küldöttséget illetően dr. Halmágyi János *tiszteletdiplomát*, dr. Király Pál pedig *Krisztálytrófeát* is kapott.

Az előadások

Az ünnepélyes mozzanatot követően megkezdődtek az előadások. Ezek címét külön-külön nem soroljuk fel, mivel tulajdonképpen ilyen vagy olyan változatban, de mindegyik a szimpózium témájának valamilyen variánsa volt. Az előadók pedig (a már említett M. Stoicescu, A. Craciunescu és V. Giurgiu úron túlmenően) a következők voltak:

- Prof.Dr. Zorán Govedar + Dipl.ing. Keren, Bosznia,
- Dr. Halmágyi János + dr. Király Pál, Magyarország,
- Dr. Ing. Dumitru Galupa, Moldova,
- Prof.Dr. Nenad Petrovic, Szerbia,
- Dr. Ion Dubovici + Prof.Dr. Igor Solovij, Ukrajna (Lviv).

A szimpózium következtetéseit a román Dipl. ing. Radu Apolzan foglalta össze. Mi ugyanezt a saját megfogalmazásunkban a következőkben tesszük meg.

Sok a hasonlóság

Szembevetendő volt, hogy az együttműködésben részt vevő országok valamennyiében készült valamilyen erdészeti stratégia, mégpedig a XXI. évszázad első évtizedének első felében, zömmel a 2002-2005 közötti években. Új erdőtervény pedig az évtized második felében, zömmel 2008-2010 között.

Az egyes stratégiák kulcsszavai is azonosak: fenntarthatóság, az erdei ökoszisztémák biodiverzitásának megőrzése, közjóléti célú erdőgazdálkodás, az erdő három fő funkciójának azonos értékűsége, lokális munkahelyteremtés, hozzájárulás az üvegházhatás csökkentéséhez, szénmegkötés és hasonlók.

Mindez azt a benyomást kelti, mint ha valamilyen láthatatlan irányító centrumból központi vezérlés alapján történt volna a stratégiai teendők meghatározása. Ez azonban nyilván csak a véletlen egybeesés műve.

Érdemes volna elemezni

A stratégiák sok azonos vonása miatti hasonlóságát azonban az egyes országok természetföldrajzi és társadalmi

(Folytatás a 3. oldalról)

Benei Béla (NEFAG Zrt.), Ecsegi Istvánné (Északerdő Zrt.), Horváth Borbála (Zalaerdő Zrt.), Mézes Lajos (KEFAG Zrt.) és Sipos Imre (KAEG Zrt.).

A Nyugdíjas Bizottság elnöke Gilicz Péter lett (KEFAG Zrt., korábbi elnökségi tag), minthogy a bizottság

eddig elnöke, Berényi Gyula főtítkárrá lépett elő.

A Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöke ismét Kolozsvári Ákos. Tagjai: Battáné Császár Erika, Kalotainé Varga Margit (Északerdő Zrt.).

A választások lezajlása után az új elnök, Dudás Péter köszönetét fejezte ki elődjének, Halmágyi Jánosnak vég-

zett munkájáért, a küldötteknek pedig a tisztségviselőik megválasztásában kifejezett bizalmukért.

A kongresszus az utolsó napirendi pontként elfogadta az EFDSz Alapszabályait a Fővárosi Törvényszék által eszközölt módosításokkal és ezzel befejezte munkáját.

Király Pál

A magyar erdészeti politika stratégiai irányai

Ez a cikk annak az angol nyelvű előadásnak a szövege, amelyet az AGFEE (Advisory Group of Forest Experts from Europe = Európai Erdőszakértők Tanácsadó Csoportja) Bukarestben 2014. április 10-én lebonyolított konferenciáján a magyar delegáció (dr. Halmágyi János és dr. Király Pál) részéről dr. Halmágyi János, az EFDSz akkori és a CEF (Council of European Foresters = Európai Erdészek Tanácsa) ez idő szerinti elnöke előadott.

A konferenciáról Híradónk jelenlegi számának 4-5. oldalán közlünk rövid tudósítást.

*

Az erdőtelepítés és fásítás folytatása

Magyarország Európának erdőbenfában egyik legszegényebb országa: 9,3 millió hektár területéből mindössze 1,934 millió hektár a faállománnyal borított terület, ami *20,8%-os erdősültségnek* felel meg. Annak ellenére van ez így, hogy 1950 óta a Magyar Állam nagy erőfeszítéseket tett az erdőterület

növelésére és az élőfa-készlet gyarapítására. Nem is eredménytelenül, mert a nagy erdőtelepítések megkezdése előtt mindössze 11,8%-os volt az ország erdősültsége, vagyis *az elmúlt hat évtized alatt sikerült az erdők területét a duplájára emelni. Ám ez a mennyiség még mindig nagyon kevés* önmagában is és az Európai Unió átlagához viszonyítva is; kevés gazdasági szempontból és humánökológiai szempontból is.

Ezért *a magyar erdészeti politikának* hagyományos módon továbbra is változatlanul *a legmarkánsabb eleme az erdőtelepítés és a fásítások folytatása. A stratégiai cél kb. 25-26%-os erdősültség elérése* – mégpedig lehetőleg a Tisza folyótól keletre fekvő fátlan országrészben.

Az általánosan alacsony erdősültség problémáját ugyanis tetézi *a meglévő erdők egyenlőtlen területi eloszlása*. A Duna folyótól nyugatra eső országrész, valamint az ország északi határámentén húzódó Északi-középhegység erdősültsége az országos átlagnál jóval magasabb (helyenként eléri a 70%-ot), s a Duna-Tisza közén is eléri az átlagot. *A Tiszától keletre, a Romániával hatá-*

ros térségekben azonban az erdősültség 10% alatt van, de ezen belül *vannak olyan kisebb térségek, amelyek erdősültsége még a 2%-ot sem éri el*. Nyilvánvaló, hogy ez a helyzet az ott lakó emberek szempontjából megengedhetetlen. Úgy vagyunk az erdőnek a társadalom életében betöltött szerepével, mint a vitaminoknak a szervezetben betöltött szerepével: *a vitaminból sem sok kell* – mindössze néhány milligramm – *de ez a kevés: nélkülözhetetlen!*

Sajnos, a polgári rendszerváltást a magyar gazdaság is megsínylette átmenetileg és ennek egyik következményeként az állami erdőtelepítések üteme is megtorpant. A tőkeigényes, de lassan és alacsony tőkehozammal megtérülő erdőtelepítési tevékenység pedig nem igazán vonzó a magántőke számára.

Ezért *Magyarország számít az Európai Unió támogatására annak érdekében, hogy tovább javuljanak az ország ökológiai adottságai.*

A meglévő erdők megóvása és sokoldalú hasznosítása

Az erdőterület elégtelenségéből fakad a magyar erdészeti politika másik

gazdasági adottságaiból eredő *sajátos vonások* is motiválták. A magyar delegáció például azzal kezdte jelentését, hogy hat évtized nagy és eredményes erdőtelepítési erőfeszítései ellenére országunk még mindig Európa erdőbenfában egyik legszegényebb országa, már csak Dánia, a Brit-szigetek, Hollandia és Málta áll mögöttünk. Ezen belül a Tiszántúl erdősültsége jószerevével nem haladja meg a 10%-ot, de vannak olyan kisebb térségei, ahol még a 2 %-ot sem. Ez az ott élő emberek szempontjából, humánökológiai szempontból nyilván megengedhetetlen. Ezért változatlanul egyik fő feladatunknak kell tekintenünk az ország zöldfelületének gyarapítását. Ezen a téren stratégiai célunk a kb. 25 %-os erdősültség elérése és ebben számítunk az Unió segítségére.

Érdemes volna az egyes országok most már rendelkezésünkre álló jelentéseit magyarra fordíttatni, alaposan elemezni és szélesebb körben ismertté tenni. Régióink, szomszédaink vonatkozásában számos értékes információhoz

juthatnánk erdészeti politikájuk további törekvéseit illetően.

Köszönet román kollégáinknak

Bukaresti tudósításunkat román kollégáink tevékenységének méltatásával zárjuk.

Románia nem kis ország, lakosainak a száma országunkénak a duplája, területe pedig több mint két és félszerese. S ez a terület természeti kincsekben igen gazdag. Többek között sok az erdő és a fa, ezen belül a gazdaságilag is értékes erdő és az iparifa. Ugyanígy a rekreációs-turisztikai-idegenforgalmi szempontból is igen értékes, szép, erdős vidék is. Az egykori erős, alaposan felfegyverkezett Jugoszlávia szétesését követő hatalmi vákuum nyomán Románia kezd az észak-balkáni térség középpontjává fejlődni, amihez meg is vannak az adottságai. Rátermetett politikusainak köszönhetően *aktívan, kezdeményezően van jelen a nemzetközi politikában. Ezt*

még az olyan kis mozzanat is jelzi, mint a CEF létrehozása, s ezzel kapcsolatban brüsszeli törekvései. A szívós munka eredményességét jelzi a most ismertetett szimpózium is.

A tanácskozás azonban nem csak értékes és eredményes volt, hanem *szívélyes, kellemes atmoszférájú* is. A baráti vendéglátást és segítőkészséget e helyről is *őszintén és ismételtlen megköszönjük* Marian Stoicescu úrnak, a CONSILVA elnökének, a szimpózium főrendezőjének és munkatársainak (Radu Apolzan), akik személy szerint is foglalkoztak a magyar delegációval. Továbbá Eugen *Szilagyi* erdőmérnök úrnak, szintén régi barátunknak, aki a román-magyar tolmácsolásban volt segítségünkre.

A magyar delegáció utazását a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által működtetett Ágazati Párbeszéd Bizottság támogatta, amiért ezúton is köszönetet mondunk.

Király Pál

hosszú távon is stabil, állandó motívuma: *a meglévő erdők fokozott megóvása és sokoldalú, intenzív hasznosítása*. Ennek köszönhetően a polgári rendszerváltás idején sikerült elkerülni az állami erdők tömeges privatizálását. Csak csekély mennyiségű állami erdő került magánkézbe ott, ahol a privatizáláshoz nem állt rendelkezésre elegendő mezőgazdasági terület és ezek az erdőfoltok is többnyire mezőgazdasági földek közé ékelődött kisebb zárványterületek voltak. Azt pedig büszke öntudattal mondhatjuk: *éppen Szakszervezetünk kezdeményezésének és kitartásának köszönhető, hogy amikor Magyarország új Alaptörvénye 2011-ben elkészült, a termőtalaj és a vízkészletek mellé az erdő is bekerült az Alkotmányba*, mint amely a Nemzet közös örökségét képezi, s amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége (P/cikk).

Közbevetett megjegyzés: érdemes volna áttekinteni, hogy az Európai Unió tagállamai közül hány ország alaptörvénye tartalmaz hasonló komoly előírást az erdőre vonatkozóan!?

Az erdők hasznosítását érzékelteti az erdőterület elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása:

Gazdasági	62,6%
Védelmi	36,3%
Közjóléti	1,1%
Összes	100%

Fenntartható erdőgazdálkodás

Az erdőstratégia következő, szintén hagyományosan régi és stabil elve *a fenntarthatóság*, vagyis az, hogy *csak annyi fát termeljünk ki az erdőkből, amennyit az élőfa-készlet növedéke lehetővé tesz!*

A magyar erdők élőfa-készlete jelenleg 366 millió m³, az évi folyónövedék 13 millió m³, az évi fakitermelés pedig 7,7 millió m³.

Ezekből a számokból is látható, hogy *jóval kevesebb fát termelünk ki erdeinkből, mint amennyi lehetséges volna*. Ennek elsősorban a jelenlegi gazdasági válság az oka. A nagy fafelhasználó iparágak Európa-szerte pangának, a fapiac nyomott, a kitermelt fa eladása nehézségekbe ütközik. Közrejátszik ebben *erdeink fafaj-összetétele, elegyaránya* is. Erdeink 78%-át ugyanis kemény

lombos fafajok alkotják (akár területi arányukat tekintjük, akár az élőfa-készletet); mintegy 9% a *nyárok* aránya, míg az ipar által leginkább igényelt *fenyőfa* aránya csak 13% (zömmel erdei- és fetelefenyő).

Az a különös helyzet áll fenn tehát országunkban, hogy egy abszolút fahiányon belül relatív fabőséggel rendelkezünk kemény lombos faanyagokból. Ezekből korábban jelentős mennyiséget exportáltunk, félkész- vagy késztermékek formájában nyugat-, észak- és dél-európai országokba. Ezek az exportpiacok azonban a válság éveit jelentősen beszűkültek.

A fenntarthatóság az erdőgazdálkodásban azonban ma már többet jelent, mint a túltermelés elkerülését. A gyakorlatban azt jelenti, hogy *az erdőborítás folyamatosságát biztosító* csoportos természetes felújítást alkalmazunk mindenhol, ahol az lehetséges. Az erdőművelésben pedig a szálaló-erdő üzemmódot. *Őshonos fafajokból álló, vegyes korú, elegyes faállományok kialakítására törekszünk*, mert az ilyen állomány-szerkezet biztosítja az erdők élővilága *biodiverzitásának* megőrzését, az erdők jó egészségi állapotát és ellenállóképességét.

Ezt az erdőkezelési elvet általános-ságban elfogadta a szakma, de úgy tűnik, hogy nem mindegyik fafaj esetében lehet sikerrel alkalmazni. A gyakorlati kivitelezéssel kapcsolatban még több kérdést kell tisztázni – például ökonómiai kérdéseket.

A fenntartható, természetközeli erdőgazdálkodás jobb elméleti megalapozása érdekében Erdészeti Tudományos Intézetünk *erdőrezervátum-hálózatot* hozott létre az országban. Segíti ezt a munkát a már jóval korábban létrehozott Erdővédelmi MÉR- és Megfigyelő Rendszer is.

Erdészeti természetvédelem

A rezervátum-téma már rámutat erdőstratégiánk következő komponensére: *az erdészeti természetvédelemre* is. Ennek évszázados múltja van Magyarországon, de valójában nagy lendületet az 1970-es években kapott az ügy, amikor egy *Brassóban diplomázott* erdőmérnök kolléga, *Rakonczay Zoltán* lett a magyar természetvédelem csúcspirányítója. Napjainkra államigazgatási szempontból a

természetvédelem már fölébe is kerekedett az erdészetnek és feszültségek keletkeztek a két tevékenységi kör között. (A természetvédelemnek külön államtitkársága van a Vidékfejlesztési Minisztériumban, az erdészetnek csak egy osztálya.) Az erdészek azzal vádolják a természetvédőket, hogy *túlzottak az igényeik, mindent le akarnak védeni* és farkast, medvét, hiúzt akarnak a kertek alá hozni. A természetvédők pedig azzal replikálnak, hogy *az erdészek nem látják a fától az erdőt*, mert profitorientáltak és termeléscentrikusak. Mindazonáltal az Európai Uniónak az erdészeti természetvédelemmel kapcsolatos céljai és elvárásai folyamatosan kibontakozóban vannak.

Itt utalnunk kell egy speciális problémára, amely a közelmúltban merült fel uniós természetvédő oldalról, de máris erős vihart kavart a magyar közvéleményben. Ez az *akác* probléma. Arról van szó, hogy a természetvédők egy része teljesen ki akarja irtani az akácot (*Robinia pseudocacia*), mondván, hogy csak 300 éve érkezett az országba ez az észak-amerikai fafaj, amely azonban invazív, agresszív és kolonizáló faj. Való igaz, hogy 24%-os területi arányával még a nemes tölgyeknél is nagyobb területet foglal már el és indokolt bizonyos intézkedéseket hozni a visszaszorítására. Ám csupán megemlíteni kívántam ezt a témát, részletekbe most nem bocsátkoznék.

Részvétel a Nemzeti Energiastratégia és a Nemzeti Vízstratégia megvalósításában

Már utaltunk arra, hogy erdeinkből lényegesen kevesebb fát termelünk ki, mint amennyi a fenntarthatóság elvét is szem előtt tartva kitermelhető volna, s ennek jórészt piaci okai vannak.

Van azonban egy másik lehetőség, amely ezt a gondot enyhítheti, s amellyel egyúttal egy másik országos gond enyhítéséhez az erdészeti hozzájárulhat. Ez a Nemzeti Energia Stratégia megvalósításában való részvétel.

Magyarország energiaforrásokban is nagyon szegény ország, ezen a téren nagy mennyiségű importra szorulunk. Ráadásul az Európai Unió Magyarországot arra kötelezte, hogy *2020-ra* a megtermelt, illetve felhasznált energia

14,65%-ának megújítható forrásból kell származnia.

Ez a szám jelenleg 8-9% körül mozog és ezen belül az erdei dendromaszsa már eddig is fontos szerepet játszott megtermelésében. Ez részben szállítható hosszban termelt hőerőművi tüzfát, részben fűrészelt-hasított háztartási tüzelőt jelentett. A fatüzelés a reneszánszát éli; szaporodnak a faaprítékok, fabrikett, fapelletet gyártó vállalkozások, továbbá az ilyen tüzelőanyaggal működő, főleg az automatizált üzemmódot lehetővé tevő tüzelőberendezések. Ma már ott tartunk, hogy már-már hiányhelyzet mutatkozik a tűzifa piacán.

Felelős állami vezetők is úgy látják, hogy az erdeinkből a szakszerűség legcsekélyebb sérelme nélkül kitermelhető fatömeget akár 10 millió m³-re lehetne fokozni, hőenergetikai hasznosítás céljára.

A Nemzeti Vízstratégiát 2013-ban dolgozta ki a Kormány; a téma az erdészetet több szempontból is érinti, de egyelőre csak érintőlegesen tudunk vele foglalkozni. Magyarországon elég gyakoriak az árvizek és ilyenkor a laikus közvélemény azonnal azt emlegeti: *azért van az árvíz, mert az erdészek irtják az erdőt!* Valójában a felszíni vizeink 95%-a határainkon túlról érkezik és onnan sem azért, mert az erdészek a folyók vízgyűjtő területén – úgymond – „irtják az erdőt”.

Az új Vízstratégia újdonsága, hogy amíg a korábbi koncepciók az árvizek minél gyorsabb levezetésére koncentráltak, addig a mostani a minél több víz *visszatartására* és hasznosítására pl.: aszály idejére. Ebben lesz szerepe az erdőgazdálkodásnak, aminek a részleteit még ezután kell kidolgozunk. Amiért stratégiai szempontból felvetjük az ügyet, annak oka az, hogy *ki kell építenünk rendszeres kapcsolatainkat ukrán és román kollégáinkkal ebben az ügyben*, mert egymásra mutogatások és alaptalan vádaskodások helyett kölcsönös párbeszédre, tisztánlátásra, együttműködésre és nem utolsósorban a közvélemény objektív tájékoztatására van szükség mindegyik országban.

A közjóléti célú erdőgazdálkodás fejlesztése

Végül, de nem utolsósorban *a közjóléti célú erdőgazdálkodás fejlesztését*

említjük meg, mint a magyar erdészeti politika stabil, markáns stratégiai elemét.

Ennek az erdészeti tevékenységnek is több évtizedes múltja van Magyarországon (főleg az 1960-as évtized volt látványos, eredményes ebből a szempontból). A polgári rendszerváltás, a fellépő tőkehiány bizonyos megtorpanást, stagnálást hozott ezen a téren is, az utóbbi hónapokban azonban ismét fellendülni látszik. Például a közelmúltban maga a Miniszterelnök adott át a rendeltetésének egy felújított erdészeti turistaházat, amelyet több tucat fogkövetni egy kidolgozott program szerint. Szaporodnak országszerte az erdei iskolák, táborkok és más közjóléti létesítmények. A soproni Erdőmérnöki Karunkon erdőpedagógus szakmérnök képzés indult. Nem egy konzervatívabb gondolkodású szakértőnk már kissé sokkalja is, ami ezen a téren történik, de a szakma egésze – így Szakszervezetünk is – viszont inkább kevesli azt a pénzt, amit az erdészet erre a célra kap az állami költségvetésből. Álláspontunk az,

hogy *nem mehet a vállalati kollektíva zsebére az erdők fokozódó közjóléti célú társadalmi igénybe vétele*. Ezen a téren azonban a fejlődés: feltartozhatatlan! S ezzel együtt *szaporodnak a konfliktusok is az erdészet és a társadalom között, amivel az érdekvédelmi szervezeteknek is foglalkozniuk kell*. (Korábban a vadászokkal alakult ki feszült viszonyunk.)

A magyar erdészeti politika most felvázolt prioritásait a 2009-ben alkotott új erdőtvényünk is tartalmazza (2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról). *Szakszervezetünk ezekkel az alapelvekkel egyetért és azok megvalósítását támogatja a maga eszközeivel*, mivel úgy ítéli meg, hogy azok *egyaránt szolgálják az erdő, az erdészeti dolgozók és a társadalom érdekeit*, számos dolgozó-társunknak biztosítanak munkahelyet, megélhetést a mában is és perspektívában is.

*Dr. Halmágyi János –
dr. Király Pál*

MEGHÍVÓ

a XVIII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokra!

2014. augusztus 22-23-24.
Szombathely

Ebben az évben Szakszervezetünk és a Szombathelyi Erdészeti Zrt. közös operatív szervezésében kerül lebonyolításra – immár a tizenharmadik alkalommal – legnagyobb éves rendezvényünk, a tagság körében nagy népszerűségnek örvendő Erdészeti és Faipari Sportnapok.

A helyszínek: zömmel a Szombathelyi Haladás Sportegyesület létesítményei.

Versenyszámok: futás 200 és 800 méteren, úszás 50 méteres távon, kispályás labdarúgás, teke, asztalitenisz, streetball, sakk, tarokk.

Az érdekesnek és izgalmasnak ígérkező rendezvényre tisztelettel és szeretettel várjuk tagtársainkat, s minden kedves érdeklődőt, versenyzőnek is, szurkolónak is!

A jelentkezésre, részvételre, a program részleteire vonatkozó tudnivalókat a zártkörűen működő állami erdőgazdasági részvénytársaságoknál, valamint szakmai intézményeinknél működő szakszervezeti bizottságaink titkárai megkapták és készséggel állnak rendelkezésre információkkal. Megtekinthetők ezek a Szombathelyi Erdészeti Zrt. honlapján: www.szherdeszet.hu

Az Erdőgazdaságon belül a főszerzői feladatokat Doncsicz Gábor közgazdász, belső ellenőr látja el.

A versenyek mellett Szombathely városa is számos érdekes és szép látnivalót kínál!

Valamennyi sportolónak jó felkészülést, valamint eredményes és balesetmentes versenyzést kívánunk! Jelmondatunk: „Ennek a versenynek csak nyertesei lesznek – mert a legfontosabb: a részvétel!”

Az „akác-balhé”

A „balhé” a közönséges, köznap (nem irodalmi) szóhasználatban eléggé elterjedt kifejezés. Jelentése: zenebona, láрма, veszekedés, botrány.

Ilyen lármázás, balhézás tapasztalható hónapok óta legelterjedtebb fafajunk, a *fehér akác* körül. Eredete, oka az, hogy Brüsszelben, az Európai Unió vezető testületeiben (Európai Parlament, Európai Tanács) az ott ülő képviselő hölgyek és urak megunták: *az EU évente több mint 12 milliárd eurót (!) költ az un. özönfajok, vagyis a kontinensünkön nem őshonos, hanem véletlenül behurcolt vagy szándékosan betelepített invazív növény- és állatfajok visszaszorítására, s az általuk okozott károk enyhítésére.*

Ez bizony szép summa, nekünk, magyaroknak különösen nagynak tűnik (kb. 3 billió 720 milliárd forint, az euró napi árfolyamától függően).

Egy jelenleg is létező lista szerint 12.122 inváziós fajt tartanak nyilván. Ezek közül mintegy 1.200 Magyarországon is megtalálható, mégpedig a következő összetételben: növény 714, gerinctelen állat 392, gomba 70, gerinces állat 19.

Halálra ítélve?

Az Európai Parlament nemrég megszavazta azt a rendelettervezetet, amely megtiltja minden olyan faj termesztését, tenyésztését, amely rákerül arra a tiltólistára, amelyet az Európai Tanács állít össze ezekben a hetekben. A jogszabály életbelépéséhez még az Európai Tanács jóváhagyása szükséges.

A hírek szerint *a tiltólistára kerülne a fehér akác (Robinia pseudocacia L.) is, amely így nem volna tovább termesztető hazánkban sem.*

Az erdészet egyáltalán nem tekinti „balhézásnak” azokat az észrevételeket, amelyek a társadalom részéről a fafaj hazai térfoglalásával kapcsolatban felmerültek. Ellenkezőleg: *nagyon is komolyan veszi azokat és felelősséggel kíván reagálni rájuk.* Annál is inkább, mert bizonyos kritikák és aggályok már korábban és más fajokkal kapcsolatban is felmerültek és intézkedéseket kívántak. Emlékezzünk például az un. gyertyánveszélyre, amely ellen maga

a nagy *Kaán* Károly emelt szót, vagy a kóris veszélyre. Egyik legnagyobb botanikusunk, *Jávorka* Sándor hat évtizeddel ezelőtt ezt írta fölöttébb nagy népszerűsége szert tett könyvében az „Erdő mező virágai”-ban (13.p.):

„Az akácnak túlságosan kényszerű térfoglalása az ősi, vegyes tölgyeserdő rovására nem kívánatos jelenség. Az okszerű erdőművelés bizonyára gondoskodik az akác-kultusz kellő korlátok közé szorításáról.”

A legelterjedtebb fafajunk!

Jávorka Sándor az imént említett helyen még az akácok 13 %-os térfoglalásáról beszél a magyar erdőkben. Ám az okszerű erdőművelés bizony nem gondoskodott a következő évtizedekben a kellő korlátok közé szorításukról. Sőt! Természetellenesnek kell tartanunk azt az állapotot, miszerint *a magyar erdőkben jelenleg már az akác a legnagyobb területet elfoglaló faj a maga 24 %-ával, amely a nemes tölgyek 20,8 %-os területarányát is meghaladja!*

A helyzet abnormális voltát jelzi az is, hogy amíg a tölgyek *élőfakészlete* az összes élőfakészleten belül nagyjából arányos a területi arányukkal (23,4 %), addig az akác esetében ez mindössze 13,5 %. Ez nem csupán azzal magyarázható, hogy az akácok zöme fiatal, 10-30 év közötti korú állomány, hanem azzal is, hogy *az akácoknak egy jelentős része nem a fajok igényeinek megfelelő termőtalajon áll.* Ennek több oka is van; részben történelmi okok, pl. egykori tulajdonosi döntések, jórészt volt úrbéres közbirtokossági erdőkben, de ezek részletes fejtegetésébe most nem mélyedünk.

A téma morális vetülete

Egy erdész sem híve az erdei ökoszisztémában helyet foglaló valamely élőlény, egy faj totális kiirtásának, még a jövővény vagy éppen az ember által betelepített faj esetében sem, hacsak az nem jelent közvetlen és súlyos veszélyt magára az emberre nézve.

A természetes erdei ökoszisztéma életébe beavatkozó erdész szabályozó feladatkörébe tartozik a helyenként és

időnként jelentkező abnormitásoknak a normális, helyesnek tartott mederbe történő visszatérése.

Ez a teendő az összességében értékes, sokoldalú egzóta haszonnövényként megismert akácfa esetében is és nem az általános fitogenocidium!

Megítélésünk szerint *az akác-problémának erdészeti, sőt azon túlmenően általános bioetikai (vagy talán ökoetikai) vonzata is van.* Indokolt volna ezeket is részletesen kifejteni és az erdészeti állásfoglalásának kialakítása során felhasználni.

Az etikai megerősítés azért is hasznos, mi több, szükséges volna, mert *szakmai állásfoglalásunknak nemzetközi jelentősége is lehet.*

A statisztikákat jobban ismerők szerint ugyanis *az Unióban létező akácoknak mintegy a fele hazánkban található.* Bár nem rokonszenves ez a kifejezés, de tény, hogy „akác-nagyhatalom” vagyunk. Annál is inkább, mert a II. világháború óta a magyar erdészeti komoly méretű szellemi energiát és sok pénzt fektetett be az akáctermesztés és hasznosítás fejlesztésébe. Nem is hiába, mert pl. akácnemesítőink eredményeit külföldön is széles körben elismerték.

Jellemző ebben a tekintetben például az a körülmény, hogy – legjobb tudomásunk szerint – a magyar erdészeti szakirodalom alkotásai közül eddig mindössze egyetlen művet fordítottak le *kínai* nyelvre és adtak ki, s ez Keresztesi Béla akác-kismonográfiája volt.

Az említettek alapján feltételezhető, hogy az akác-üggyel érintett többi uniós országban is (és talán magában Brüsszelben is) *odafigyelnek arra, hogy Magyarország milyen álláspontot foglal el az ügyben, s talán befolyásolja saját véleményük és intézkedési tervük kialakítását.*

A döntés perspektivikus hatása

Tetézi a döntéshozók felelősségét, hogy nem csupán egy pillanatnyi adott helyzet kezeléséről van szó, hanem egyben perspektíváról is. Arról, hogy az Európai Unió szakadatlanul növekvő faszükséglete közepette az államközös-

ség mennyire hagyatkozzon a globalizáció nyújtotta lehetőségekre, konkrétan a faimportra (olykor a más égtájakon rablógazdálkodásból származó fa importjára), s mennyire szorgalmazza gyorsan növő fajok termesztése révén belső ellátásának fokozását, *önállóságának erősítését* – például a *megújuló energiaforrásokból előállított energia termelésének vonalán*. Hogyan legyen meg-húzva az adott konstans földterületen a határ az élelmiszertermelés, az iparifa-termelés, a zöldenergia- (dendromasz-sza-) termelés, valamint a természetvédelem között? Mindenestül és egyszer s mindenkorra kidobjuk-e az akácot az európai Noé bárkájából – s vele együtt esetleg még néhány más fajt is – vagy hosszú távon is szánunk neki bizonyos szerepet erdeinkben? S hol és milyen és mennyit?

Kétségtelen, hogy nem lesz könnyű dolog az észérveknek, az érdekeknek és az érzelmeknek ebben a tarka kavalkádjában a megnyugtató megoldást megtalálni.

Mit lehetne tenni?

Nem óhajtanánk a zsurnalisztika oldaláról a döntésre hivatott nagyok dolgába beleavatkozni. Mindazonáltal úgy véljük: talán tudunk mi is néhány hasznosítható gondolatot felvetni.

Először is elő kellene venni az akácatermesztés (+ Alföldfásítás stb.) mértékadó szakirodalmát és alaposan áttekinteni a jelenhez elvezetett utat (nehogy a fürdővízzel együtt a csecsemőt is kiöntsük). Viták, érvek és ellenérvek régebben is voltak a szakmában, ezek újragondolandók.

Másodszor: le kell ülni egy asztalhoz a másik féllel, a természetvédőkkel és higgadt tárgyalóstílusban megismerni egymás szándékait és azok alátámasztását. *A tárgyalások alapelve: ne azt keressük, hogy kinek van igaza, hanem azt, hogy mi az igazság*. Keressük az ésszerű kompromisszumokat (ami nem azonos az elvtelenséggel).

Harmadszor: talán célszerű volna egy olyan átfogó, országos felülvizsgálatot végezni minden olyan erdőrészlet esetében, amelyben az akác elegyaránya a 30 %-ot meghaladja, mint amilyet egykor a nyárasok esetében végeztek. Kétségtelen, hogy ebben a főszerep az erdőfelügyeleti + erdőrendezősi ap-

parátusra hárulna. Mivel azonban ez az apparátus túlterhelt, az állami erdőgazdasági részvénytársaságok esetében mellőzhetetlennek tűnik ezek erdőművelőinek a bevonása is a felülvizsgálatba.

Mivel ez a feladat egyelőre egyik érintett szerv munkatervében sem szerepel – természetesen *pluszköltség*.

Mindig mindent a maga helyére!

Abban talán már a felülvizsgálat indulásakor egyet lehetne érteni: minden olyan termőhelyen, amely az egykor ott tenyészett, *őshonos fajok szempontjából I - II. osztályú termőhelynek minősült*, de ezeket – ilyen vagy olyan okból – az akác váltotta fel, feltétlenül indokolt az eredetihez közelálló (természetközeli) állományviszonyok helyreállítása. A többi esetben *erdőrészletenkénti helyszíni, egyedi döntés szükséges*.

Lehetnek olyan semmit érő, hitvány akácok is, amelyeknek bizonytalan ideig történő további fenntartása az erózióveszély, talajmegkötés szempontjából egyelőre indokolt.

Az akác sorsával kapcsolatos további országos stratégiát egy ilyen átfogó helyzetfelmérés összesített adatai alapján lehetne megfogalmazni.

Kiemelt akácok körzetek

Nehezebbnek látszik a feladat olyan térségek esetében, amelyek jelenleg is kiemelt akácok körzeteknek tekinthetők, annyira *meghatározó az akác tömeges jelenléte a tulajdonos, a gazdálkodó és a környezet, a tájgazdálkodás szempontjából* (méhészet, szőlészet, vadgazdálkodás, munkaerő-foglalkoztatás stb.).

Mivel a legtöbb általános érvényű szabályozás mellett vannak egyedi kezelést igénylő kivételek is, így ezeket az akácok körzeteket is kiemelten kell kezelni és az ott élőkkel külön-megállapodásra jutni. Ezt az EU is beláthatja és elfogadhatja.

Azt az elvet ugyanis nem feledhetjük, ami szerint „*aki rendel – az fizet!*”. Ha valaki a magyar erdőgazdaságba, a magyar tájba három évszázad alatt szervesen beagyazódott akác esetében a fafaj-, illetve állománycserét szorgalmazza, akkor természetes igény, hogy

ennek költségeit, valamint a gazdálkodás elmaradt hasznát meg kell térítenie a tulajdonos/gazdálkodó részére. Nem kis pénz lesz.

Ahhoz pedig erdésznek sem kell lenni, inkább csak vidéken élő embernek, hogy valaki tudja: az akácot kiirtani komisz nehéz munka. A mechanikai irtás nehezen vezet eredményre. Minél jobban vágják, annál inkább sarjad, nehezen adja meg magát.

Eddig is célravezetőbbnek mutatkozott speciális *arboricid vegyszerek alkalmazása*.

Ám ki tudja azt a hatásvizsgálatot elvégezni, hogy mit jelent többszáz ezer hektár erdő kiirtásához szükséges vegyszer mennyiség (esetleg ismételt) bevitel az ökoszisztémába? A mai vegyszer-árak melletti költségekről nem is beszélve.

Megfontoltan haladni!

Az már az eddigi társadalmi reagálásokról is kitapintható volt, hogy *a magyar társadalom az akác-ügyben nem egységes*. A többség akácpárti, mégpedig úgy tűnik, hogy a fajsúlyosabb, politikailag befolyásosabb többség.

Az erdészet kényes helyzetben van, mert ha nem jól vezényli le ezt az ügyet, sokat veszíthet – morálisan is, forintban is, euróban is. *Megfontoltan kell tehát haladnunk – de haladnunk kell!*

Cikkünk megírásához felhasználtuk Horn Andrea „Egységes EU-s fellépés” című írását (www.metropol.hu), valamint a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság által a múlt évben kiadott „Erdővagyon, erdőgazdálkodás Magyarországon” című statisztikai kiadványt. További ajánlott irodalom dr. Keresztesi Béla szerk.: „Akácatermesztés Magyarországon.” (Budapest, 1965. – Akadémiai Kiadó.)

Király Pál

STIHL Timbersports

Profi-favágóverseny Budapesten

Ilyen még nem volt...! Az ország szívében, a fővárosban, azon belül is a *Budai Várpalota un. oroszlános* (belső keleti) *udvarában* bonyolították le „*A világ legjobb sportfavágója*” címért folytatott nemzetközi favágóversenyt! Tegyük mindjárt hozzá: olyan hatalmas közönségérdeklődéstől kísérve, hogy a biztonsági szolgálatnak időnként be kellett zárnia az amúgy nagy tömeg befogadására alkalmas, tágas udvar kapuját a nem kívánt mértékű zsúfoltság kialakulásának elkerülése végett. (A belépés díjtalan volt.)

Alapos volt a szervezés

A nagy érdeklődésnek több rugója is volt. Elsősorban természetesen magának a versenynek az érdekessége, látványossága, izgalmassága, aminek már nemzetközi jóhíre van. A másik tényező pedig a hazai főszervező: a biatorbágyi központtal működő *Andreas Stihl Kereskedelmi Kft. kitűnő előkészítő és lebonyolító munkája. Bakon Gábor* okl. erdőmérnök, cégvezető és csapata (Szentesi Levente marketing igazgató és még több más munkatárs) igen alapos, körültekintő, minden részletre odafigyelő, a nagy profi versenyhez méltó *valódi profi szervező munkát végzett.*

Nem csak a verseny zökkenőmentes, pergő ritmusú lebonyolításának volt meg minden feltétele, hanem annak is, hogy a közönség jól érezze magát. (Ámbár úgy tűnt, mintha még egy italmérő

hely elkelt volna a bőgaratú drukkereknek.)

S volt egy kis szerencse is ebben a sikerben, mert a legszesélyesebb áprilissal vetekedő idei május közepi időjárás nem okozott gondot, a feketén gomolygó hatalmas felhőkből egy csepp eső sem esett.

A verseny menetét egy óriási méretű, kiváló minőségű színes kivetítőernyőn azok is zavartalanul figyelemmel kísérhették, akiknek a versenyporonddal szembeni lelátón már nem jutott hely.

Négy versenyszámban nyolc versenyző

A versenyen a sportfavágás körében már nemzetközi hírnévnek örvendő, külön-külön is több bajnokságot nyert *nyolc kiváló favágó mérte össze képességeit, akik nyolc országot képviseltek.* Nevüket, nacionáléjukat az *eredménylista* tünteti fel.

A verseny két fűrész és két fejszés, vagyis összesen *négy versenyszámból állt.*

Először egy 90 cm³ hengerűrtartalmú Stihl benzínmotoros láncfűrészgéppel egy korongot kellett levágni egy vízszintesen rögzített fűrészrönkből. (A verseny mindegyik számában *fenyőfa* képezte a művelet tárgyát.) Majd egy vízszintesen feltámasztott rövidebb, 32 cm vastagságú rönkdarabot kellett fejszével középen két oldalról átvágni. (Ez

a versenyszám kvázi egy már ledöntött törzs fejszés darabolását színelte.)

Ezután ismét egy fűrész versenyszám következett. Azonban nem motorfűrész, hanem egy hatalmas egyszemélyes kézfűrész (amolyan óriási „rókafarkú” fűrész, amelynek fogai kb. 10 cm hosszúságúak – vagy, ha úgy tetszik: magasságúak – voltak). Ezzel kellett egy korongot leszelni egy 46 cm átmérőjű rönkből, 15 másodpercen belül.

Az utolsó versenyszám szintén fejszés volt: egy fémtartóban függőlegesen rögzített 30 cm átmérőjű, rövidebb rönkdarab átvágása fejszével két oldalról. Ez a szám a fa fejszével történő kivágását szimulálta.

Szoros volt a küzdelem

A verseny értékelésének alapja az idő, számonként is külön-külön mérve századmásodpercnyi pontossággal. A négy részeredmény összesítése révén kapott érték mutatta meg, hogy melyik helyet vívta ki a versenyző a rangsorban.

Az értékelés, a bírói munka további részleteivel nem óhajtjuk terhelni a T. Olvasót. Csupán még annyit jegyzünk meg: *videofilmek is készültek a versenyről* és segítették a bírók munkáját. Előfordul ugyanis, hogy két versenyző annyira szoros időeredményt ér el valamely versenyszámban, hogy kénytelenek videofelvételt igénybe venni az igazságos döntés meghozatalához.

A verseny látványosságát is és versenyjellegét is fokozta, hogy a versenyzők nem külön-külön, egyesével egymás után léptek dobogóra, hanem *párosával* és startpisztoly dörrenésére vetették magukat a küzdelembe. *Így a vetélkedés kieséses rendszerű és többfordulós volt.*

Biztatásban nem volt hiány

A verseny mibenlétének leírása és elolvasása tovább tart, mint amennyi idő alatt egy-egy kemény kötésű és

A budapesti STIHL Timbersports verseny eredményjegyzéke (2014. május 17.)

Helyezés	Versenyző neve	Ország	Időeredmény (Perc:másodp.század mp)
1.	Brad Delosa	Ausztrália	0:59.25
2.	Jason Wynyard	Új-Zéland	1:02.10
3.	Mitch Hewitt	Kanada	1:11.06
4.	Martin Komarek	Csehország	1:11.96
5.	Matt Cogar	U.S.A.	1:23.32
6.	Daniel Vicente	Spanyolország	1:36.83
7.	Krystian Kaczmarek	Lengyelország	1:38.14
8.	Juhász István	Magyarország	1:53.38.

Túra a Brassói-havasokban

A II. világháború óta eltelt hét évtizednyi hosszú időből mindössze két olyan esetről tudunk, amikor is valamely kollégánkat *szakmai rendezvényen érte a váratlan halál*.

Ezek közül az egyik nem egészen egy éve, 2013. szeptember 7-én történt. Magyar erdészek egy csoportja (az OEE „Erdők a közjóért” Szakosztályának tagjai) szakmai tanulmányutat szervezett a *romániai Brassói-havasokba*, a terület megismerése és az ott folyó közjóléti célú erdőgazdálkodás tanulmányozása céljából.

Természeti szépségekben, s élményekben gazdag, szakmailag tanulságos bakancsos túra volt és senki nem sejtette, hogy tragédiába torkollik. *Az utolsó nap délutánján az egyik résztvevő: Kismartoni Károly megfáradt szíve ott, a gyönyörű havasok között, az Omul-hegyen mondta fel örökre a szolgálatot.*

Az Ő emlékére és tiszteletére idézzük fel ennek a szomorúan végződött, de egyebekben nagyon szép útnak az emlékezetesebb mozzanatait.

ügyes favágó azt lebonyolította. Talán gyorsította az is a folyamatot, hogy a drukkerok harsány kórusa ugyancsak biztatta őket a gyors munkára. Jócskán láttunk a tömegben cseh és lengyel zászlócskákat lengetőket, de volt csillagos-sávós USA-zászló is. A legharsányabb ováció azonban mindig akkor hangzott fel, amikor a magyar Juhász István, a népszerű „Juhí” lépett a pástra.

Öreg estébe csavarodott már az idő, amikor az erős lámpák fényében furdó dobogón elcsattant az utolsó fejszecsapás is és befejeződött a verseny.

Az eredmény a többfordulós rendszernek megfelelően a sor vége felől az élre irányulóan alakult. Mindig a viszonylag leggyengébb időeredmény felmutatók rekedtek meg a rangsor valamely alsóbb fokán, estek ki a továbbhaladásból. Végül a Hewitt - Delosa és a Komarek - Vicente párosok között folyt a vetélkedés az első négy helyért, ezen belül az arany, ezüst és bronzéremért.

A végsőig megfeszített küzdelemben a két nagyon távoli kontinens versenyzője, az ausztrál Brad Delosa és az újzélandi Jason Wynyard közül az eddigi világbajnok ausztrál került

Bevezetőnkben még elmondjuk-leírjuk azt is, hogy a négynapos túra során egy szenvedélyes természetjáró, a Nagyváradon lakó *Daday Zsolt* volt a túravezetőnk.

Irány: a Nagykőhavas!

Brassó átlagos tengerszint feletti magassága 600 méter. Túrázásunk első napján, szeptember 4-én (szerdán) innen indultunk a Nagykőhavason 1630 méter magasságban levő *menedékházig*, majd onnan fel a *csúcsra*.

A Nagykőhavas t Négyfalu község irányából hét útvonalon lehet megmászni. Ezek közül a leghíresebb az un. „*Hét-létra szurdok*”. Egy vízeséssorozatról van szó, amely keskeny és meredek falú mészkőszurdokban zubog alá. Nevét onnan kapta, hogy a *közlekedést hét meredek vaslétra teszi lehetővé benne*. Kedvelt turisztikai látványosság. Sajnos, 2013-ban a tavaszi árvíz elsodorta az egész építményt. Így csak a helyreállítási munkák során már elké-

ismét az élre, mindössze 1,35 másodperc előnnyel, fantasztikus, *egy percen belüli összteljesítménnyel!* Ez is, de az egész eredménylista is mutatja ennek a versenynek a roppant szorosságát, feszítettségét. Hiszen az első és az utolsó helyezett összesített időeredménye között még két perc különbség sincs. *Valóban a világ legjobb favágóit láthatta a közönség*, akik közül senkinek sincs oka a restelkedésre, annyira szoros teljesítményt nyújtottak.

A bennünket leginkább érdeklő „Juhí”, a magyar Juhász István, sajnos, nem tudta kihasználni a hazai pálya előnyét és az utolsó helyen végzett.

Jól szolgálta a szakma népszerűsítését

Mindazonáltal senki nem érezte tragédiának a helyezések ily módon történt alakulását. Mert bármennyire is hangsúlyozzák a verseny „*Champions Trophy*” hivatásos, profi jellegét, mindenki tudja, hogy a legfontosabb a részvétel és az ilyen versenyeknek csak nyertesei vannak. S különben is, az a szép és jó a versenyzésben, hogy újra és

szült első létrára tudunk felmenni, az ott dolgozó munkások jóindulatának köszönhetően. Tovább indulva mintha egy óriás dobált volna össze-vissza hatalmas kötőböket, amelyeket azután benőttek a fák. Megmászásuk komoly ügyességet igényelt, de csapatunk elszánt volt és felkészült.

A menedékháztól csodálatos kilátás nyílt a környező hegyekre és a távolban, a völgy mélyén fekvő Brassó irányába. A házban megebédelve és erőt gyűjtve, vágunk neki a csúcsra vezető meredek útnak. Lassanként magunk mögött hagytuk az erdőhatárt, csak a kopár sziklák maradtak. A tetőről nyíló pompás panoráma azután kárpótolt bennünket minden fáradságunkért.

A lefelé vezető út sem volt kevésbé meredek és sehogyan sem akart véget érni. Végül mégis szállásunkra értünk, ahol gyors vacsora után hasonlóan gyors ágyba bújás következett. Kellett az erőgyűjtés a másnapi hegymászáshoz.

(Folytatás a 12. oldalon)

újra lehet kezdeni, s a győzelem reménye örökké él.

A versenyzők körében a sok eddigi közös élmény további gyarapodása tovább kovácsolja a kollegiális barátság, az egy csapathoz tartozás érzését is. A közönség pedig jól érzi magát és tanul is egyet s mást favágásból, az erdei munkából. *A megismerés nyomán pedig növekszik a motorfűrészes fakitermelő szakma iránt érzett megbecsülés. Ez a STIHL Timbersports versenyek legfőbb haszna!*

K. P

A Csukás-csúcs meghódítása

Prahova megye és Brassó megye határán van az ún. Kárpát-kanyar legmagasabb hegysége, a Csukás-hegy, 1954 méter. Elég nagy, 500-1000 méteres abszolút magasságok jellemzik, ezért első látásra magasabbnak tűnik, főleg télen, amikor a csúcsokat hó fedi.

Reggel autóinkon egészen 1200 méteres magasságba kapaszkodtunk fel egy meredek szerpentinon, majd gyalogosan folytattuk utunkat a csúcsig, szerencsénkre szikrázó napsütésben. Változó meredekségű ösvényeken küzdöttük egyre feljebb magunkat, az erdőhatár elhagyása után áfonyás és törpe borókás réteken. Helyenként rózsaszín virágú törpe rododendronok gyönyörködtek a szemünket. Majd szembetűntek a Csukás-hegységre oly jellemző fehér sziklafalak is. Végre egy erős emelkedő leküzdése után felértünk a csúcsra. Ebéd és egy kis pihenő után a hegygerincen haladtunk tovább a menedékház irányába. Ez a gerinc volt a határa az egykori történelmi Magyarországnak.

A menedékház hatalmas volt, de üres. Innen már megkezdtek az aláereszkedést a völgy irányába, a helyenként 20 százalékos lejtésű úton ez sem volt egyszerű feladat. Végre elértük a völgy alján futó patakot, amelynek a partján Nicolae Ioan professzor emlékére állított monumentumot láttunk. A méltóságteljes fenyőssorral szegélyezett kényelmes, széles útról már jó érzéssel tekintettünk vissza a mögöttünk magasodó hegycsúcsra.

Brassói városnézés

Szeptember 3-át, ezt a pénteki napot Brassó megismerésének szenteltük. Megtekintettük a belvárost szép régi házaival, kávézóival és üzleteivel, amelyek kirakata már a globalizáció jeleit tükrözi. A város fölé magasodó Cenk-hegyen látható a BRASSO felirat, éppúgy, mint az amerikai filmgyártás központja fölötti hegyoldalon a HOLLYWOOD felirat. Magyarul beszélő idegenvezető kalauzolása mellett tekinthettük meg az ugyancsak híres Fekete-templomot. Rövid látogatást tettünk a helyi erdészetről is, ahol kötetlen beszélgetés keretében ismerhettük meg az erdészet helyzetét.

Szakmai program volt a Királykő-hegy lábánál, Zernyesten levő medve-

rezervátum meglátogatása is. 2006-ban 1,6 millió euró beruházással építették fel 70 hektáron Európa legnagyobb medve-rezervátumát, amelybe összegyűjtötték szerte az országból azokat a medvéket, amelyeket törvénytelenül vagy nem megfelelő módon tartottak.

Ez a nap is a lenyugvó nap fényében tündöklő fehér sziklák megcsodálásával zárult, csak éppen ezek a sziklák most a Királykő falait jelentették.

Baba Mare, Szfinx, Omul és halál

Túránk utolsó napján utunk a Bucsecs-hegység felé irányult. A Bucsecs magyarul Búcsúkő és a Déli-Kárpátok legkeletibb tagja. Területe kb. 300 négyzetkilométer, legmagasabb pontja pedig a 2505 méteres Omul-csúcs (magyarul: Ember).

A hegy bevétele céljából kora reggel Busteni-be utaztunk, ahonnan függővasúton, lanovkán emelkedtünk a 2292 méter magas Baba Mare csúcsra. Innen már gyalogosan folytattuk utunkat az Omul-csúcs felé.

A Baba Mare kopár holdbéli táj, itt ott némi zuzmóval és nagy, érdekes formájú kövekkel. A kövek, sziklaalakzatok némelyikének fantáziánévet is adtak a helyiek. Ilyen például a Babele sziklacsoport, amelyet Öreg Hölgyeknek és Küklopszok oltárának is neveznek. Hasonlóan a Szfinx nevű sziklaképződményt is az erózió és a többi földfelszín formáló tényező alakított égre néző emberi fej formára. Napsütéses, szép időben gyalogoltunk, időnként összekeveredve a hegyen legelő birkanyájakkal. Meleg volt, lassan haladtunk, széthúzódtunk a társaság.

A kilátás gyönyörű volt és a lelátás is az alattunk húzódó, völgyekre, melyek oldalait összeszabdalta az erózió és a sok ösvény. Azután még egy újabb meredek emelkedő következett, majd az Omul-csúcs.

A meredély aljában csapatunk egy része úgy érezte, hogy ennyi már elég volt mára és nem jött fel a csúcsra, hanem visszafordult és a lanovkánál várta be a többieket. A többiek szépen egyenként felmásztak a csúcsra, ahol gyönyörködtek a kilátásban és élvezték az ebédet. Az ebéd közepe táján kezdtük számba venni, hogy ki is jött fel a vég-

célig. Kismartoni Karcsi, aki tapasztalt hegymászó volt, még nem ért fel és ez furcsának tűnt. Elindultunk visszafelé, hogy megkeressük. Gyorsan megtaláltuk egy kövön üldögélve az út mellett. Csak annyit mondott, hogy „kicsit fáradt vagyok”.

Örültünk, hogy nincs komoly baj. Azonban pár lépés után Károly már nem tudott tovább jönni. Vezetőnk ijedt telefonálásba kezdett, hogy segítséget hívjon. A hegyimentők gyorsan meg is érkeztek, de sajnos, már nem tudtak segíteni. Károly szeretett hegyei között távozott el közülünk.

Kis Prumik Ágnes
NÉBIH Erdészeti Igazgatóság
Budapest

Bocsássatok meg!

*Bocsássatok meg énnekem, ti nagy hegyek,
Ki ma vagyok és holnap elmegyek,
És szél se fújja többé lábaim porát,
Bocsássatok meg gögöm mámorát,
Hogy úgy merek eszmét cserélni véletek,
Mint egyenrangú kistestvéretek,
S úgy hallgatom kegyelmes hallgatásotok,
Mint akik közt bizalmas egy titok.
Mert egy-egy ilyen méltóságos estelen,
Mikor az emberzajgás elpihen,
És mintha zöld-arany dicsfényben fürdenék
Magam is, mint a néma völgyfenék
És túlhan a bozontos cserfalomb sörény
A Kékes álmos oroslánfején,
Ilyenkor bennem egy szelíd hír megsajog:
Sejtem, tudom, érzem: itthon vagyok.
És lassan-lassan bennem is, mint odalent,
Eluralkodik az erdei csend,
Elerenyedeznek mellemet szorítani
Lidérceim jégkőrmös ujjai,
Elalszik minden, nyugtalanság, büszkeség,
Az öntudatnak már csak annyi őszeke ég,
Amennyivel a nagy hegyormok nézhetik
A furcsa felhők szép játékait.*

(Sík Sándor versét
Kismartoni Károly emlékére
idézzük fel.)

„HuminPower + Fe”

Hát ez meg mi a csuda? – hőkkenhet meg a T. Olvasó kis írásunk címének láttán. Legott eláruljuk, hacsak nem veszi el a kedvét mindjárt az első lépésnél egy kis szellemi kirándulástól, ha azt is eláruljuk: ez az út a szerves és a kolloidkémia, a talajtan és a növényélettan világába vezet.

Útikalauzunk ennek a világnak egyik jó ismerője, *Gömöry Pál* okl. vegyész, aki már nyugállományban van ugyan, ám mint nem egy és nem két nyugdíjas esetében, úgy az ő esetében sem jelenti ez az állapot a tétlenkedést, vagy a solymári háza körül, a kertben való nyugodalmas sertepertélést. Az *ELTE* egykori *adjunktusa* már gépészmérnök édesapja mellett magába szívta az innováció nyugtalan szellemét, ami azután mozgalmassá életútja során *speciális vegyészeti problémák egész sorának megoldására* készítette.

Gömöry Pál esete a lignittel

Néhány éve szintén nem kis fába vágta a fejszét. Az gondolkodtatta el, hogy az egykori hazai szénkészletek még megmaradt számottevőbb része, a *tőzeg- és lignitvagyon* nem a legszerencsésebb módon hasznosul. Ifjúkori emlékek és élmények alapján először a tőzeg irányába fordult a figyelme, a gazdaságpolitika azonban ezen a téren nem nagy mozgásteret hagyott a számára.

Más a helyzet a *lignittel*. Ebből a félig-meddig elszenesedett, de eredeti fás növényi mivoltából is sokat megőrzött anyagból, amint utaltunk rá, helyenként még tekintélyes készletek találhatók az országban. Ezek közül a legközismertebb az a lelőhely, amely a Mátra déli előterében húzódik és a visontai hőerőmű fűtőanyagául szolgál. Nem a legszerencsésebb módon, mert az *amúgy sem magas kalóriatartalmú anyagot a hőerőmű csak gyenge hatásfokkal tudja hasznosítani*. Eközben magas kéménye jó néhány négyzetkilométert áraszt el, terít be az égés során keletkező káros füstgázzal. Többek között (déli-délkeleti széljárás esetén) az erdős, szép Mátrát is. Márpedig oda éppen *nem* füstgázokat szívni mennek tömegével az üdülni vágyók, a kirándulók, természetbarátok.

Gömöry Pál meg van arról győződve, hogy *a lignitből ennél sokkal nagyobb értéket lehet kihozni*, ráadásul nem a természeti környezet kárára, hanem javára. Ezt a véleményét megfigyeléseire, kísérleteire és a természettudományok eredményeire alapozza.

Mégpedig elsősorban arra, hogy *a lignit a növényi élet szempontjából nagyon hasznos, sőt nélkülözhetetlen vegyületeket, ezeken belül fémes nyomelemek egész sorát tartalmazza*. Ezek azonban mintegy konzervdobozba zárva nyugszanak a fosszilis anyagban, nem tudnak visszakerülni az élet örök körforgásába, miközben máshol ugyan csak nagy szükség lenne rájuk.

Fűtőanyag helyett növényi táp

Ebből az egyszerű diagnózisból már szinte önként kínálkozik a teendő: ezeket az értékes növényi tápvegyületeket a lignitből ki kell szabadítani és a mai növények számára felvehető állapotba kell hozni. Majd pedig (gazdaságos módon!) növényeink gyökérzónájába kell juttatni, hogy onnan felszívódhassanak. S ily módon *gyorsítható* a haszonnövények testtömeg-gyapodását, *erősíthetők* a növényi test erejét a mechanikai igénybevételek szempontjából (mint amilyen pl. a széltörés). Nem utolsósorban pedig fokozzák ellenálló képességüket is a biotikus károsításokkal szemben.

Röviden úgy fogalmazhatunk, hogy *egy növényi starter és roboráló trágyáról van szó*, amely azonban nem szintetikus műtrágya vagy ipari melléktermék, hanem 90%-ban *természetes* alapanyagból kivonatolt szer. Ipari „manipuláció” csak annyi van benne, hogy a termék vastartalmát kétvegyértékű vassal tudatosan dúsították. Erre utal az elnevezésben a „+Fe”, vagyis a vas vegyjelének nyomatékával történt külön feltüntetése.

Apropó: elnevezés! A leendő terméknek van magyar neve is: „Humusz Erő + Vas”. Mivel azonban számítanak az exportálás lehetőségére is, sajnos, a nemzetközi forgalmazásban előnyösebb az angol világnyelv alkalmazása az árucikk megnevezésében.

A termék: huminszirup, mikrogranulátum

Az ötletgazda feltaláló *Gömöry Pál* már kidolgozta a gyártás technológiáját

is. Ezt azonban csak vázlatosan ismer-tjük, mivel egyrészt még talán nem egészen befejezett; másrészt a szabadalmi és az engedélyezési eljárás befejezése előtt ez nem szokás, sőt nem célszerű. (Előbbit a Nemzeti Szellemi Tulajdon Hivatala, utóbbit az Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) végzi.

A lényeg: a lignitet un. vizes őrlésű malomban finom porrá őrlik. (A berendezés azért „vizes”, mert a szinte füstszerűen finom lignitpor fölöttébb robbanásveszélyes.) Majd az anyagban levő *huminsavakat vizes eljárással feltárják és kivonatolják*. Az így kapott folyadékot szokták *huminszirupnak* is nevezni. A huminsavak vizes oldatához adalékanyagot adnak. Az így kapott masszából pedig a finom pallethez hasonló, de még kisebb diszperzitású un. *mikrogranulátumot készítenek*. Illetve megfelelő adapterek alkalmazásával olyan méretet és formátumot, amely az alkalmazási célnak a legjobban megfelel.

A lényeg az, hogy az így előállított szer gépi úton pontosan adagolva, akár szemenkénti elosztással is a kezelni kívánt növények gyökérzónájához kijuttatható legyen. A jó oldódás és talajba szivárgás biztosított, a felszínközeli kicsapódás és megrekedés elkerülése szintén.

A végfelhasználásban a *folyékony* huminszirup finomabb adagolást tesz lehetővé, de ehhez természetesen megfelelő hígításúvá kell tenni a gyári kiszorítású oldatot.

Erdőművelőknek, kertészeknek ajánlott

A feltaláló szerint a huminszirup előállításához lignitet is lehet alapanyagként felhasználni. *A termék erdészeti felhasználásában nagy lehetőségeket lát*. Természetesen elsősorban a szaporítóanyag-termesztésben, annak segítségével és gyorsításában. Továbbá erdősítésekben, pl. azért, hogy még a lassan növekvő őshonos kemény lombos fafajok növekedése is a másfélszeresére növekedjen, és így hamarabb kikerüljön a vad szája alól.

(Folytatás a 14. oldalon.)

„Datum Zboroviae sub centum tiliis”

(Egy kis fejezet erdészeti szociálpolitikánk történetéből)

A címként idézett latin szavakkal kezdte mindig leveleit Rákóczi György fejedelem zborói várkastélyában. (Magyarul a szöveget kb. így lehet visszaadni: *kelt Zborón a száz hársfa alatt.*) A későbbi vezérlő fejedelem: II. Rákóczi Ferenc is sok kedves órát töltött a 100 darab, két sorban ültetett évszázados hársfa alatt.

A IV. Béla király idejéből ismert várkastély a Rozgonyi, Szapolyai, Dessewffy, Péchy, Tachi, Serédy és Balassa család után 1601-ben került a Rákócziak birtokába. S amint a következőkben látni fogjuk: rövid időre bár, de *szerepet játszott a magyar erdészet történetében is.*

„Tápiintézetek” erdészeti gyermekek számára

Linszky Károly m.kir. főerdőmérnöknek és Bachó János m.kir. erdőtanácsosnak 1912-ben az Országos Erdészeti Egyesület által akkoriban kiadott „Az Erdő” című folyóiratban közölt írásából tudjuk meg – akik a szóban forgó intézetek *igazgatói* is voltak egyben –, hogy milyen megfontolások alapján jött létre a magyar erdésztársadalom máig egyik legnemesebb kezdeményezése, a magyar erdészeti szociálpolitika nagyszerrű megnyilvánulása: a m.kir. erdészeti (kincstári) erdészeti altisztek és szolgák gyermekei részére a *Leány Tápiintézet*

(Folytatás a 13. oldalról.)

Erdészeti alkalmazása nem ütközik a fenntarthatóság, a természetközeli erdőgazdálkodás ma már megkerülhetetlen elvével, mert *nem* egy művi kemikáliát viszünk be vele az erdei ökoszisztémába. *Hanem* egy magából a természetből merített bioanyagot pl. egy erdősítés gondozásához.

Az erdészeti felhasználással egyenrangú módon jön szóba a *kertészeti is*. Például gypesítésnél a talaj felső rétegének tápanyagokkal történő dúsítása még a magvetés előtt, majd magának a gyepnek hígított oldattal való öntözése. Ugyanígy az ültetett palánták, virágok, cserjék roborálása, mivel a huminsavak lassan, egyenletesen oldódnak és több

Zborón és a *Fiú Tápiintézet Rózsahegyén* (ma: Ruzomberok). Mindkét helység a mai Szlovákia területén található.

Miután 1907-ben az akkori M.kir. Földművelésügyi Ministerium a zborói kastélyt és birtokot az Erdővásárlási Alapból megvásárolta, különféle tervek merültek fel arra nézve, hogy milyen célra használják fel azt. *A kastély Bártfától, a Kassa-oderbergi vasútvonaltól 10 kilométer távolságra fekszik, akkoriban a Sáros vármegyei magyar-orsz határ (Galicia), ma a szlovák-lengyel határ közvetlen közelében.*

A létesítés indokai

Dr. Darányi Ignác valóságos belső titkos tanácsos, földművelésügyi miniszter a kérdést akként oldotta meg, hogy *a zborói kastély az erdészeti altisztek és szolgák leánygyermekéi részére internátus céljára legyen átalakítva.* Darányi Ignác – ma úgy mondjuk, hogy szociálisan érzékeny lévén – ugyanis nagy előszeretettel viseltetett a vezetése alatt állott minisztérium ügyköréhez tartozó tisztviselők, altisztek és szolgák iránt. Kiváltképpen méltányolta az erdészeti személyzetet és annak működését, mert felismerte tevékenységének a messze jövőre kiható nagy horderejét. Tudta, hogy milyen nehéz viszonyok között kell az erdészeti alkalmazottaknak küszködni, hogy sokszor számos tagból álló családjukat fenntarthatassák, s gyermeke-

iket neveltethessék. Tudta azt is, hogy ez a neveltetés nem csak nagy pénzbeli áldozattal jár, hanem sokszor csaknem a lehetetlenséggel határos. *Sokan nem községekben, hanem azoktól távol, akár 20-25 kilométerre, az erdők között laknak, ahonnan gyermekeik az igen nagy távolság miatt nem járhatnak iskolába.* Ha pedig járhatnak is, többnyire csak felekezeti iskolába, amelyekbe még a felvétel is többnyire csak sok utánjárás és nagyobb tandíj fizetése esetén lehetséges.

Közbevetve megjegyezzük: némely kollégánk még nem is olyan nagyon régen hasonló körülmények között élte gyermekkorát a Mátra, a Börzsöny, a Bakony, a Zemplén erdeiben.

Nagy baj az is, írják a száz évvel korábbi szerzők, hogy *az erdők nagyobb részben a nemzetiségi vidékeken terülnék el, s fájó szívvel látja a szülő, hogy édes magyar hazánk nyelvét gyermekei nem tudják elsajátítani.* Ezáltal az „ép testben ép lélek” elvét főleg az erdészeti alkalmazottak csak nehezen tudják megvalósítani. Áll ez különösen azokra az altisztekre, akiket az Isten nagyobb számú gyermekkel áldott meg.

Közbevetve megjegyezzük: némely kollégánk még nem is olyan nagyon régen hasonló körülmények között élte gyermekkorát a Mátra, a Börzsöny, a Bakony, a Zemplén erdeiben.

A zborói Leány Tápiintézet (internátus)

Ezeket a bajokat legalább részben segítő, rendelte el Darányi Ignác

dobja ki a pénzét. Most már ő is bizakodva várja a sok-sok munka termésének beérését, akár csak az erdőművelők is. Kilátás van arra, hogy nem sokáig.

Király Pál

Szponzora is van az ügynek

Azt, hogy ez az egész H.P.-ügy már eljutott a megvalósulás küszöbéig, Gömör adjunktus úr igyekezete mellett annak is tulajdonítható, hogy *már a vállalkozói töke is látja benne a fantáziát.* Egy másik mérnök, *Ferenczy Imre*, a fémszerelvényeket gyártó és exportra is dolgozó *Fertechnik Kft.* résztulajdonosa már eddig is nem kevés pénzzel támogatta a kísérleti munkálatokat. Márpedig ő nem az a vállalkozó, aki az ablakon

miniszter, hogy a zborói kastély leány-internátussá rendeztessék be. *1910-ben megindult az oktatás.*

A vízvezetékkel és villanyvilágítással ellátott Rákóczi kastély L alakban épült, egyemeletes épület. A főépületet gróf Rákóczi László 1659-ben, a mellékszárnyat pedig – amely összeépült az udvari templommal – gróf Aspremont, Rákóczi Júlia unokája 1795-ben építtette.

A földszinten volt az igazgató lakása, a tápintézeti ebédlő, a konyha, mosókonyha, a cselédszobák, kamara, a gépház és a gépész lakása. Az emeleten volt az intézeti iroda, a házvezetőnő szobája, a nappali és tanulószoba, a hálóterem, a fürdőszoba, az orvosi rendelő, betegszoba és a szertár. A széles folyosón a ruhatár, továbbá a vendégszobák és a ragályos betegek részére berendezett szobák.

A fedett folyosóról a templom karzatára lehet jutni – folytatódik az egykori tudósítás –, ahol az istentiszteletek alatt a növendékek foglalnak helyet.

Az intézet céljaira szolgál még egy *zöldes kert*, amelyben a növendékek egy-egy kis ágyást kapnak, azt maguk művelik meg és bevetik virág- és zöldségmagvakkal. Rendelkezésükre áll továbbá egy *játszóter* is, ahol szép időben, tanulnak, kézimunkával foglalkoznak és játszanak.

Amíg a minisztérium 52 ezer korona költséggel kéttantermes és két tanítói lakással bíró új iskolát is épített részükre, addig a *közeli hatosztályú állami iskolába járnak*, ahol három férfi és három női tanító működik.

Az intézet gazdasági ügyeinek ellátására (számviteli teendők, leltár vezetése stb.) egy házvezetőnő, a gyermekek gondozására pedig egy okleveles óvónő, mint felvigyázó, továbbá egy gépész, egy főzőnő, két cseléd és egy háziszolga van alkalmazva.

Térítési díjak, házirend

Az intézetbe olyan erdészeti altisztek és szolgák gyermekeit vagy árváit vették fel, kiknek szülei a magyar királyi erdőkincstárnál szolgáltak, betöltötték a hatéves kort, egészségesek és lakhelyükön magyar nyelvű oktatásban nem részesül(het)nek. Ezekhez az igazolást a felettes hatóság (erdőgondnokság) adja.

A gyermekek nevelési és ételmezési költségeihez a szülők évenként a következő csekély összeggel járultak hozzá (koronában): erdőszolgák 80, II. oszt. erdészeti altisztek 100, I. osztályú erdészeti altisztek 120 korona. Az iskolába való beiratkozási díj 50 fillér volt.

Az *intézeti házirend* állapította meg a növendékek idejének beosztását a tanulásra, a kézimunkára való tekintettel. S a szórakozásra és játéokra is, hogy a növendékek ne csak tanuljanak, de egészségük és fejlődésük előmozdítására a szabadban játszhassanak és sétáljanak.

A leánykák különféle házi munkákkal is foglalkoztak: javították ruháikat, harisnyáikat, cipőiket; végezték az ágyak bontását és bevetését, az asztalterítést, ételhordást-tálalást, mosogatást stb., hogy ezekben kellő jártasságra és ügyességre tegyenek szert.

A gondoskodás kiterjedt arra is, hogy a testvérek egymás mellé kerüljenek, az idegen ajkúak pedig a magyar nyelvűek közé, hogy mielőbb elsajátíthassák a magyar nyelvet. Az intézetben mérhetően gyarapodtak a kis növendékek mind testileg, mind szellemileg, köszönhetően a jó ellátásnak és gondoskodásnak.

Elsöpörte az I. világháború

Az első, 1910/11-es tanévben 21 növendék volt a tápintézetben, az 1911/12. tanévben pedig már 34. Közülük gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter 14 növendéket térítésmentes státusba vett fel; ezek szülei semmit sem fizettek.

Tartott mindez még kettő évig. 1914-ben azonban kitört az I. világháború. A kastély épületét az orosz cári hadsereg ágyútüze erősen megrongálta. 1915-ben nem csak a templom és a kastély, hanem a település nagyrésze is a harcok áldozatává vált. 1917 nyarán az öt-hatszoros – nagykaliberű lövegekkel felszerelt – orosz túlerőt a magyar cs. és k. gyalogezredek visszaverték az újvidéki, szabadkai, zombori ezredek segítségével, soraikban magyar, német, szerb, bunyevác és szlovák katonákkal.

A zborowi ütközet néven ismert csata érdekessége volt, hogy a „forradalmasított” orosz haderő – soraiban egy finn lövészhadosztállal – első komoly ütközete volt a császári és királyi magyar ezredekkel szemben. Az ütközet

a magyarok javára dőlt el, de a *Leány Tápintézetnek otthont adó kastély és környéke megsemmisült*. Vele együtt örökre eltűnt ez a nagyszerű kezdeményezés – nemsokára pedig a magyar erdőgazdaság nagy része is.

Inokai Balázs
okl. erdőmérnök
Nagymaros

Hírek

Halálozás. Budapesten meghalt vitéz Tereh István Géza okl. erdőmérnök, aki Szatmárnémetiben született 1922-ben, diplomáját pedig 1967-ben szerezte meg Sopronban. Utolsó munkahelye az egykori Állami Erdőrendezési Szolgálat volt, ahol építési-beruházási előadóként tevékenykedett, s ezt a munkát még nyugállományba vonulása után is folytatta egy ideig. Rendszeresen részt vett a szervezet (és annak jogutóda) nyugdíjasainak találkozóin. A legutóbbi alkalomról történt távolmaradása azonban már jelezte, hogy tiszteletreméltóan magas korig jutott életútja már a végéhez közeledik.

*

„Az Év Fája” címet 2013-ban egy öreg, 280 cm törzskerületű *vadkörtefa* nyerte el, amely *Gödöllőn* a Szent István Egyetem botanikus kertjében áll. Ezt a fát nevezték be „Az Év Európai Fája” versenyre is, ahol a *második* helyezést, az ezüstérmét nyerte el. Az erről szóló diplomát ez év áprilisában Brüsszelben, az EU központjában adták ki a magyar megbízottaknak. Amint emlékeztet, az utóbbi címet 2011-ben az alsómocsoládi öreg hársfa, 2012-ben az egri termálfürdő területén álló hatalmas és különös alakú keleti platánfa nyerte el.

*

Húszéves a MEGOSz. A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége szeptemberben fog ünnepélyes keretek között, konferenciával megemlékezni megalapításának 20. évfordulójáról.

k.p.

Technikus sorsok

T. Olvasóink közül sokan tudják, amit már mi is nem egyszer leirtunk könyvismertetések kapcsán: a legizgalmasabb történet az emberi élet! Mégpedig azért, mert nincs más, mint aki úgy tudná keverni a kártyákat, úgy tudná rendezni a drámát, vígjátékot vagy tragikomédiát, mint a Sors.

Ez a régi igazság jutott most is az eszünkbe, sokadszorra, amikor kézbe vettük, lapozgattuk-olvasgattuk azt a 199 oldalra rúgó – vagyis nem kicsi – kötetet, amelyet *Sebestyén László* aranyokleveles erdésztechnikus szerkesztett (s alkalmasint nem csekély mértékben írt is) „*A legendás 63-as évfolyam*” címmel.

Amint már a cím is félig-meddig elárulja: igen, egy iskola diákjairól van szó. Mégpedig a *Soproni Erdészeti Technikum 1959-1963 között ott tanult diákjairól*. Akik – mármint akik az egykor 66 főt számláló osztályból még napjainkra megmaradtak – elhatározták, hogy érettségijük ötven éves évfordulójának alkalmából létrehoznak egy könyvet, amely életrajzaikat és emlékeiket tartalmazza. A feladat végrehajtását a Szödligeten lakó „örökös osztálytitkár”, Sebestyén Lacira bízták, aki azt remekül végrehajtotta.

A masszív keménytáblás kötésű könyv lényegében két fő részt tartal-

maz. Az első negyven oldal az iskola történetét idézi fel és az osztály egykori tanárainak életrajzát-visszaemlékezéseit tartalmazza. Az olvasó már itt találkozik azzal az érdekes és kiváló megoldással, hogy az egyes személyek neve mellett két fénykép látható: egy mai színes és egy fekete-fehér „azokból” az évekből. (Nem mindegyik személy esetében volt mindkét fotó beszerezhető).

A könyv nagyobbik részét az *öregdiákok önéletrajzai teszik ki* – mármint azokat, akik ezt még meg tudták tenni. Mert, sajnos, már szívszorítóan hosszú azoknak a névsora, akik helyett valamely hozzátartozó (többnyire feleség, vagy gyermek), esetleg barát, osztálytárs vetette papírra a biográfiát. De van olyan név is, nem is egy a könyvben, ahol a név mellett csak a szerkesztő rövid megjegyzése szerepel: a hozzátartozók ismételt, többszöri megkeresése és az ígéretek ellenére a kézirat lezárásáig nem érkezett meg az életrajz. (A temetések „Soha nem felejtünk!” és „Emlékedet örökké megőrizzük!” közismert lözungjainak nagyobb dicsőségére.)

Tartalmi részletekbe mélyedni reménytelen vállalkozás lenne. *Ami közös vonás* és csaknem mindegyik életrajzban visszatérő motívum: az *Iskola iránti rajongó szeretet*. Idézzünk az egyikből egy ilyen, jellemzőnek tartott részletet.

„Eljutottam oda, amivel kezdenem kellett volna: az ISKOLÁMHOZ. Mindent ott és akkor felfogni sem tudtam. ... Csak jóval később jöttem rá, hogy mi mindent kaptam az alatt a négy év alatt. Szeretetet, szakmaiságot, emberismeretet, kitartást, önbizalmat, sportolhattam, megtanultam táncolni, viselkedni, megszerettem a könyveket és még sorolhatnám. Nem tudok elég hálával gondolni tanárainra, akik óvtak ha kellett, megtartottak ha kellett, tanítottak, neveltek, embert faragtak belőlem. Az Isten áldja meg tanárainkat és az iskolámat!”

Nem tudni, hogy az Alma Mater olvas-e egyáltalán, s olvassa-e az ilyen és hasonló visszaemlékezéseket, de ha igen, akkor valószínűleg kissé nedves lesz a szeme az ilyen sorok olvastán.

Sebestyén László világéletében terepi erdész volt, 42 évig terepi erdőrendező. Márpedig az ilyen emberekre nem a tollforgatás a jellemző. Ennek ellenére *pompás munkát végzett* ennek a kötetnek a megalkotásával. Könyvének kolofonoldalára ezt írta: „*Legyen ez a könyv tanúság az emberségről, a becsületről, az erdő szeretetéről; legyen példa és intés a jövő nemzedékek számára; együtt, egymásért, a magyar erdőkért.*”

Sikerült – így lett! Gratulálunk!

K. P.

„Akácos út...”

Ezt a 76 szövegoldalt magába foglaló füzetszerű könyvet fordítva, képes *hátsó borítóoldalával felfelé* tartom íróasztalomon. Mégpedig azért, mert ha valamiféle rosszkedv, fekete hangulat, méreg vagy bosszúság, netán levertség gyötör – csak egy pillantást kell vetnem rá és máris kezdek kimászni a bugyorból, vidámabb a kedvem. Miért?

Azért, mert a szép színes műnyomó papírra, ami a félkemény borítót alkotja, *pompás, szép színes fotót* helyezett el a szerkesztő. A fényképen két, nedűvel telt üveg pálinkás butyella látható, amelyeket nemzeti színű pántlika és egy-egy virágzó akácágacska díszít. A virágfürtök oly friss, üde fehérek, hogy szinte érezni az édes, bódító akácillatot, s a tárgyagnak és a színeknek ez a kom-

binációja összességében olyan derűt, jókedvet áraszt, hogy attól még a halálos beteg is felvidámodik.

Ám szép a címlap is: erdőszelel fűrtös fehér virágfelhővel ellepelt akácfa áll, előtte pedig kirakott méhkaptárak hosszú sora húzódik. A felhőtlen kék ég, az üde zöld lomb, a virágtenger a május hangulatát árasztják, olyannyira, hogy szinte a méhek zümmögését is hallani véli az ember. A szép háttérre nyomott könyvcím pedig arra készíti hogy legott felnyissa. Mert ez a cím így szól: „*Nótáskönyv az akácról.*” A főcím alá nyomtatott alcím pedig még többet árul el a tartalomról: „*120 nóta, népdal az akácról.*”

Ha azután valaki ki is nyitja a könyvecskét és beleolvas, a ború felhői vég-

leg eloszlanak a láthatáron s helyükbe a sok ismert kedves dallam és régi emlékek hangulata tolul. Szépen adják vissza mindezt a szerkesztő sorai:

„A magyar nóták számtalanszor visszatérő motívuma az akáclombos kicsi falum, az akácos út, az öreg akác, a lilaakácok, a bólingató akácfa, a kétszer nyíló fehérfürtös akácfa virága, bódító illata, lehulló levele, s végül az akáclombos temető, melyekben a magyar ember mindennapi élménye: szerelme, honvágya, bánata benne van. A nótákat dalolták a mezei munka közben, katonaként, lakodalmakban, a csárdában és a filmekben, rádióban egyaránt.”

A szerkesztő *Puskás Pál erdésztechnikus*, vállalkozási tulajdonos, cégvezető neve nem ismeretlen lapunk rendsze-

resebb olvasói előtt. Legutóbb Híradónk 2013. márciusi számában ismertettük „A Debreceni Erdészet és a hajdúsági állami erdőgazdálkodás” című remek könyvét. Amint azzal a művel kapcsolatban, úgy most is *nagy és kitűnő munkát végzett*. Nagy munka lehetett ennek a 120 dálnak, nótának a szövegét betűpontosan összegyűjteni (ami egyébként komoly haszna is a kötetnek), s a legtöbbször, főként a műdalokkal kapcsolatban *szerzőjük* személyét, nevét is kideríteni.

A könyv az akác ellen indított támadással szembeni harc jegyében, annak részeként készült, de a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége (MEGOSz) húszéves megalakulásának alkalmára jelentette meg a szövetség (dr. Sárvári János). A szép kivitel a debreceni Fábíán Nyomdaipari Bt.-t dicséri.

k. p.

A kutyába vett vadász

Fekete város. Nem Lőcse, Buda. Nem a télen szarvasra vadászó alispán, főbíró se, csak egy kutyaölő vadász. Talán, ha csak kutyaütő lett vón' említés se érné, kutyába se vennék. Így ellenben, a vadász elé csatangolt, hirtelenjében lepuffantott kedvenc ebért, kiebrudalás, útilapu az ebadta vadász talpára. Kutya egy élet az élet: kutya, vagy ember - egykutya.

A vadászok: puskás emberek, ki-ki szilajabb is. Pláne, hogy ha az idejük nagyobb részében inkább nem vadászok, akik néha „szellőztetni” viszik a fegyverüket. Mint a kutyatartó is, főleg valami más az ideje nagyobb részében, aki néha a kedvencét hagyja kutyagolni, szellőződni, kutyaélet-veszélyes helyen.

Hadd mondjam: szívből sajnálom mindhármukat!

Mint vadászfegyverrel ritkán látott erdei ember, egy szintén budai, kies helyen megélt eb-esetet röviden elmesélek. Rekkendő meleg nyáridőben, a kerített erdővel határos szántó csendjét erősödő csaholás törte meg. A vegyes, 'kórus' több kutya szólamából zendült, hamarosan látható lett, hogy eszeveszeten hajtanak azonos irányba, Az üzött valami már messzebb járhatott. Egyik kórista, egy kisebb termetű keverék, talán, mert lemaradt kissé, engem is észrevett, lassított. Majd odakocogott a kerítés átelles oldalához. Csapzott volt, szája széle habtól fehérlett.

Talán, mert a társai rá is számítottak a falkamunkában, feltűnhetett nekik, hogy lemaradt a sereghajtó. Őt, a megmaradt ivóvízzel próbáltam 'megvendégtetni': a nagylyukú háló aljához gödröt mélyítettem, a tízórais tasakkal kibéleltem és abba töltöttem a vízből. Mire kilefetyelte, már ott lökdösték egymást és őt a többiek. Sok víz egyiküknek sem jutott, de mind – nemes és nemtelen – megúsza ép kutyabőrrel.

Aponymus

Hírek

Online „Faipar”. Társlapunk, a Faipari Tudományos Egyesület, valamint a NyME Simonyi Károly Karának közös tudományos folyóirata 2014. január 1-től *elektronikus formában jelenik meg* – adta hírül a lap múlt évi utolsó, nyomtatásban megjelent számában dr. Bejő László főszerkesztő. Elérhető a fatudomany.hu, illetve a woodscience.hu tudományos portálon. További hasznos és fontos információkat közöl Farkas Péter tördelőszerkesztő (főleg a lap szerzői részére) az említett lapszám 36-37. oldalán. Ezekből az is megtudható, hogy évente egy alkalommal továbbra is szeretnének nyomtatott formában megjelenni nívós, színes kivitelben.

Címképünket az A. STIHL Kereskedelmi Kft. bocsátotta rendelkezésünkre és az újjélandi Jason Wynyardot mutatja a profi favágók versenyén az egyszemélyes kézfűrésszel végzett rönkdarabolás versenyszám közben. (Tudósításunk a 10-11. oldalon olvasható.)

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XXIV. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1146 Budapest, Thököly út 58-60.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

A Szerkesztőbizottság elnöke:

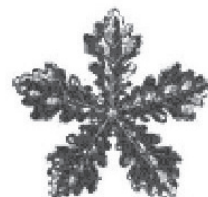
Dr. Halmágyi János elnök.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

Press Time Kft.
1066 Budapest, Lovag u. 15.
Tel.: (06) 1-331-3042
E-mail: grafika@presstime.hu
Felelős vezető:
Schmidt Dániel ügyvezető igazgató
A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.
Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

Fácányi Ödön szakíró „Egy hajdani vadásztársaság” című könyve a Nimród Alapítvány, a Nimród Vadászújság és a Dénes Natúr Műhely Kft. közös kiadása. A szerző „Vadászok szoborparkja” című, szép kis színes prospektusát pedig a Pilisi Parkerdő Zrt. adta ki. A „20 éves a magyar Zöld Kerest Mozgalom” című ismeretterjesztő kiadvány dr. Tarján Lászlóné, dr. Jancsó Gábor és Pálmüller József munkája.

Dr. Dózsa József (1933 - 2014)

Szegeden hosszú betegeskedés után életének 81. évében elhunyt dr. Dózsa József okl. erdőmérnök, ny. tanszékvezető főiskolai tanár.

Életútja nagyon nehéz körülmények között, a gyermekét egyedül nevelő édesanya oldalán a *falusi-tanyasi mélyszegénységből indult*. S amit elért az életben (amint a következőkben látható: nem keveset), azt kizárólag tehetségével, leleményességével, ernyedetlen szorgalmával és kemény akaratával érte el.

Mindazonáltal *a sors megpróbáltatásai nem edzették rideggé*. Határozott, komoly, de belső derűvel áthatott, mindenki iránt (de főként a gondjaira bízott ifjúság iránt) nyitott, empatikus egyéniség volt, akiből a szabad természet, az erdő iránt érzett mély vonzalom jó szakembert csinált, a gazdag és mély élettapasztalat pedig jó pedagógust, melegsívű férjet, apát és nagyapát.

*

Budapesten született 1933-ban, de innen édesanyjával nemsokára Tápiószentmártonba költöztek egy kis külterületi házikóba. Elemi iskoláit ezen a településen végezte, majd Vácott szerzett mezőgazdasági technikus oklevelet. Azt követően beiratkozott az Agrártudományi Egyetemre, ám a második évtől már Brassóban folytatta tanulmányait a *Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karán*, állami ösztöndíjjal (Institutul Politecnic Facultatu de Silvicultură). *Erdőmérnöki oklevelét 1958-ban szerezte meg.*

*

Hazatérve, erdészeti pályafutása az egykori Szolnoki Áll. Erdőgazdaság Jászberényi Erdészeténél kezdődött, ott volt műszaki vezető, majd erdészetvezető.

1961-ben fordult rá életének főútjára, a *szakoktatási* vonalra: szeptember 1-től az *ásotthalmi erdészeti szakiskola tanára lett*. Az Erdőműveléstan,

valamint a Vadgazdaságtan tantárgyakat oktatta.

Mivel akkoriban tankönyv nem állt a tanulók rendelkezésére, Dózsa Józsefnek azzal kellett kezdenie szakoktatói munkásságát, hogy *megírta kétkötetes „Erdőműveléstan, I-II.” c. tankönyvpótló jegyzetét*. A művet azután a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium Szakoktatási Főosztálya jelentette meg.

Közbevetve megjegyezzük, hogy az iskola képzési rendszerének 1968-ban történt átprofilizálása során a Vadgazdaságtan, mint *önálló* tantárgy megszűnt a tanmenet része lenni Ásotthalmán.

*

1970-ben, egy zavaros időszakban nevezték ki a meglehetősen „lepukkant” állapotban levő és erdőgazdasági szakmunkásképzésre átváltított iskola *igazgatójává!*

Miközben a „felsőbb körökben” még az iskola további fenntartása is kétségessé vált, azonközben Dózsa József teljes erejét latba vetve, annak talpraállításán fáradozott. Az intézmény története azt mutatja, hogy teljes sikerrel.

Pedig leterhelése azokban az években egyébként is hatalmas volt. 1971-73 között a munka mellett elvégezte a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Tanárképző Intézetében az *erdőmérnök-tanár oklevél* megszerzéséhez szükséges posztgraduális tanulmányokat, sikeres végeredménnyel. 1970-73 között pedig az Erdészeti Tudományos Intézetben a *kandidátusi fokozat* megszerzéséhez szükséges tudományos munkát bonyolította le erdőművelési témakörben. A tudományos fokozat alapján 1974-ben a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen elnyerte a *műszaki doktor (dr.techn.)* címet.

*

Dózsa Józsefnek sokoldalú elfoglaltsága mellett arra is volt energiája, hogy *tevékenyen szerepeljen a szakmai közéletben az Országos Erdészeti Egyesület Oktatási Bizottságának tagjaként.*

A szakképzési rendszert elég sok macerálás érte azokban az években, indulatos viták is zajlottak. Dózsa József azonban egy Isten háta mögötti iskola gyakorló igazgatójaként *mindig a realitásokat képviselte a vitákban, s mindig*

kulturált stílusban. Ez még tovább növelte tekintélyét. Első állami erdészsképző intézményünket eddig mindig agilis, jó vezetői mentették meg a megszüntetéstől és közjük tartozott Dózsa József is, egy kritikus korszakban.

*

Dózsa József tehát mind szakmai ismeretekből-szakértelemből, mind pedagógiából, mind vezetési gyakorlatból jelesre vizsgázott Ásotthalmán. Így azután nem meglepő, hogy amikor 1976-ban Szegeden a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán* a növénytan és az állattani tanszék összehívásával létrehozták az új *Biológiai Tanszék*et, meghívást kapott annak vezetésére.

1976. augusztus 1-én foglalta el új munkahelyét és ott dolgozott egészen 1998. augusztus végén történt nyugdíjasként való vonulásáig. Reméljük, hogy egyszer majd lesz valaki, aki ennek a hosszú időszaknak a munkásságát is részletesen feldolgozza és közzéteszi.

*

Házasságot még brassói egyetemista korában kötött az ugyancsak Brassóban született *Gábor Erzsébet*tel, aki a továbbiakban nem csak felesége volt, hanem *pályatársa is lett pedagógusként* a szakoktatásban előbb Ásotthalmán, majd Szegeden. *1959-ben született Gábor fiuk* életpályája hasonlított atyjáéhoz annyiban, hogy ő is külföldi egyetemen, Brno-ban szerzett erdőgazdasági gépészmérnöki oklevelet, ő is megszerezte a kandidátusi fokozatot, s házasságkötése után két szép kis unokával ajándékozta meg mozgalmas, olykor hányatott életű édesapját.

Ez az életút május 14-én lezárult. Emlékét azonban maradandóan megőrzi az az *életrajzi és családtörténet*, egy pompás, szép, megindító kötet, amelyet *felesége írt róla*, illetve közös útjukról 2009-ben „*Az erdők fia*” címmel.

Szegeden a Bajai-úti belvárosi temetőben helyezték el hamvait a családi urnasírban, polgári szertartás szerint; *búcsúztatót Veszélka Attila* mondott. Az ásotthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola részéről *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* igazgató a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara részéről pedig *Prof. Dr. Marsi István* dékán búcsúztatta.

Király Pál

Wentzely Dénes (1929 - 2014)

Szomorú eseménye volt az elmúlt 2013-as esztendőnek, hogy 84 éves korában elhunyt *Wentzely Dénes* aranyokl. erdésztechnikus, ny. erdészeti műszaki vezető. Az uzsai temetőben, szülei sírja mellett helyezték végső nyugalomra, végakarátának megfelelően.

Azon kevés fő melletti erdész közé tartozott, aki *írásműveivel: könyvekkel, újságcikkkel, versekkel szerzett magának országos ismertséget a szakmában.* Az 1990-es években Híradónk is közölt munkáiból, amelyeket előszeretettel írt alá ekként: „*Wentzely, az erdész*”.

Reá való megemlékezésként egy részletet közlünk egyik önéletrajzi jellemző, de jellemzőnek tartott írásából.

*

Apám-Anyám egyetemet végzett emberek voltak. Én magam nem végeztem felsőbb iskolát, sőt örültem, hogy 48-ban engedtek leérettségiznem.

Érettségi után a Dél-zalai Erdőgazdasághoz szerződtem el napszámosnak, abban a reményben, hogy mint fizikai munkás, sikerül bejutnom az esztergomi szakiskolába. Hát ez bizony nem jött be. Helyette majdnem hároméves katonai munkaszolgálatra vezényeltek, és több ezred magammal félelemtől eltorzult pófával bontottam a szentet Tatabánya vizes, omladozó vágataiban, meg Komló poklában. Barakkok és félig kész kaszárnyák zord és primitív szállásain dőltem le éjszakánként és féltem a holnapoktól.

Jó messzire és a poklok mélyére kerültem el az erdők világából.

Aztán ez is elmúlt. 1954 őszén leszereltek. De nem vágyódtam el erről a vidékről, pedig ez a táj soha nem kényeztetett el. Sok semmi-ember megrángatott, az életem nyitott könyv volt mindenkinek, amibe belelapoztak ismerősök, idegenek, barátok, rokonok – nagyon sokszor koszos kézzel. A lapjaira számfületeket hajtogattak, sok lapot ki is tépkedtek belőle. Főleg a szép, színes lapokat, amiket szívesen megtartottam volna magamnak. De ha behunom a szemem, mindannyiszor elélem rémlenek azok is, így hát nem tudták gyökerestül kitépni belőlem. Ezeknek emléke melegített a fagyban, ezeknek fénye világított sok sötét nappalokon. Most is valom: csak úgy érdemes élni, ha tudunk álmodni!

Sokan és sokszor néztek rám furcsa szemmel, mert mertem álmodozni, favigágók tüzenél meséket mesélni, és nem hitték el nekem, hogy csak így lehetett életben maradnom. Egy álomvilágot építettem fel magamban – mint a gyerek a mesékben –, ahol a jó mindig elnyeri jutalmát, a gonosz meg a büntetését. Pedig tudtam, nagyon jól tudtam, hogy ez csak a mesékben van, de hittem bennük. És ennek a hitnek köszönhettem, hogy túléltem minden gonoszszágot.

A katonaság után visszamentem az Erdőgazdasághoz Kanizsára. Levelezően elvégeztem a soproni erdészeti technikumot, és az évek során lettem 8-10 féle szakvizsgát. Ettől kezdve az életem a napos oldalra került. 25 évig közvetlen főmelletti szolgálója – alázatos és hű szolgálója – voltam az Erdőnek, meg a Vadnak.

A Balatonfelvidék egyik legszebb tájára kerültem, a Tapolca-Sümege közötti erdők vadregényes vidékére. Az Erdészeti rezervátum is volt egyúttal és az MN fegyelmezett erdészársadalmában szolgáltam 1978-ig. A puska a hátamhoz nőtt, csak alváskor tettem le a vállamról.

Csodálatos élményekben gazdag élet volt ez, rengeteg barátal. Vidám fickó voltam, sokan megkedveltek, és úgy érzem, szeretnek a mai napig is. Évek óta írogatok elbeszéléseket, főleg az erdővel meg a vadászattal kapcsolatos témákról. Könyveim nem csak erdészekhez, vadászokhoz szólnak, de az Erdőt, a természetet szerető hétköznapi emberéhez is!

Jól tudom, hogy írásaim nem irodalmi értékűek, csak egy főmelletti krónikás firkálgatásai, aki úgy látta a körülötte kavargó világot, ahogyan leírta. Titkon az volt a célja, hogy emléke maradjon egy hajdan-volt népnek, amely itt a Kárpát-medencében gonosz szomszédokkal körülvéve 1100 évig fenntartotta egyéniségét – még akkor is, amikor a vele együtt élő renegátok évszázadokon át hol a „művelt Nyugatnak”, hol meg Ázsiának akarták kiszolgáltatni! Annak a népnek, amelynek utolsó mohikánjaival, a magyar parasztsággal élt és dolgozott együtt, annak akart emléket állítani valamennyi írásában.

Viszont nekem – az erdésznek – írásaim vallomások, amelyekben hitet teszek, elkötelezettséget vállallok az ERDEI MUNKÁS az ERDŐ, a VAD, a TERMÉSZET és a mindezeket magához ölelő HAZÁM szeretete mellett!

Csobánci Erzsébet (1928 - 2014)

Nem hivatalos értesülésünk szerint a Pest megyei Dány községben, az Akácfa Gondozóházban elhunyt *Csobánci Erzsébet* gyémántokleveles erdőmérnök.

A szomorú hír többek között azért is figyelmet érdemlő, mert *az elhunyt egyike volt az első magyar erdőmérnöknek: diplomáját 1953-ban szerezte meg Sopronban.* S egész szakmai pályafutása során férfikollégáival teljesen azonos értékű *műszaki mérnöki munkát* végzett: magas- és mélyépítési tervezést, gépésztési feladatok megoldását, faipari üzemek berendezését.

Szakmai pályafutása érdekesen kezdődött. Az oklevél megszerzése után az egykori Váci Áll. Erdőgazdaságnál helyezkedett el műszaki előadóként és legott részt vett a néhai (1957-ben külföldre emigrált) Partos Antal professzor, a korabeli soproni Erdőmérnöki Főiskola gépésztési- és szállítástani tanára által a Börzsönyben, a diósjenői Rózsás erdő részben épített kísérleti – de üzemszerűen működtetett – *közelítő kábeldaru* tervezésében (Ecsedy Sándor, Demeter Sándor erdőmérnökökkel együtt). Ez a munka meghatározó élmény lehetett számára, mert a továbbiakban is *mindig a műszaki munkakörökét részesítette előnyben.*

1956. július 1-től 1961. februárig Budapesten az ERDÉRT Vállalatnál faipari létesítményeket tervezett. Majd főhatósági dolgozó lett a korabeli Országos Erdészeti Főigazgatóság állományában műszaki főelőadóként 1962 végéig. Ezt követően 1969 végéig a Ládaiipari Vállalatnál dolgozott Budapesten.

Minthogy ez a vállalat azon év végével átszervezés következtében megszűnt, az *Út- és Vasútépítő Vállalatnál* helyezkedett el ismét műszaki munkakörben és ott *dolgozott 1983-ban történt nyugállományba vonulásáig.*

Budapesten élt, csak néhány éve költözött a dányi idősothtonba. Házasságot nem kötött, leszármazottai nincsenek.

Unokahúga, Lee-né Csobánci Myrtill temettette el szülővárosának, Kiskunhalasnak római katolikus temetőjében.

Tollner György
Budapest

Perlaki Ferenc (1921 - 2014)

Ausztriában, Burgenland tartomány fővárosában, Eisenstadt-ban 94 éves korában meghalt *Perlaki Ferenc* József Gyula okl. erdőmérnök, aki Veszprémben született 1921-ben, oklevelét pedig 1944-ben szerezte meg Sopronban.

Ezt követően Pécsen, Győrben és Ravazdon, valamint Sopronban dolgozott különböző erdészeti munkakörökben.

A szakmai közéletben a soproni Erdőmérnöki Kar oktatójaként tett szert széles körű ismertségre, ahol 1950-56 között az *Út- és Vasútépítészeti Tanszéken* dolgozott adjunktusként, majd előadó tanárként.

Az 1956-os forradalom idején Ausztriába emigrált és a szomszédos *Burgenland tartományban telepedett le. A herceg Esterházy hitbizományi uradalomnál tudott elhelyezkedni*, ahol erdei utak tervezésével és építésével foglalkozott, valamint fűrészüzemet vezetett. Közben Bécsben honosította magyar oklevelét, 1965-ben pedig felvette az osztrák állampolgárságot. 1968-tól az *uradalom főerdőmestere*, 1979-től pedig a *központi jószágigazgatóságon erdőigazgató* és ekként is vonult nyugállományba.

Szülőhazájától nem csak földrajzi értelemben nem távolodott el, hanem intenzív kapcsolatot tartott fenn (a mindenkori lehetőségek szerint) az Alma Materrel, volt tanítványaival és a szakmával. *Rengeteg barátja és ismerőse volt*, akik még életében emlékhelyet létesítettek tiszteletére 70. születésnapja alkalmával a soproni Botanikus Kert 11. parcellájában: egy feliratos táblával ellátott tölgyfa emlékpádot.

Utolsó útjára felesége, két leánya, hat unokája és a többi családtag mellett számosan kísérték el az Eisenstadt-oberbergi temetőben.

Cseke Sándor (1944 - 2014)

Szentendrei otthonában hetven éves korában váratlanul elhunyt *Cseke Sándor* újságíró, a „*Magyar Vadászlap*” alapító-főszerkesztője. (Sokan Csekő néven ismerték, mert egy bizonyos személyazonosság lehetséges összetévesztésének elkerülése érdekében sokáig a Csekő nevet használta.)

Szakmai pályafutását *Zalában* kezdte a helyi média mindenekelőtt, ami azt jelentette, hogy *sajtósként is, rádiósként is dolgozott*. Neve 1976-ban vált szélesebb körben ismertté, amikor Budapesten a „*Nimród*” főszerkesztője lett. A rendszerváltás idején „*Venatus*” címmel saját lapot indított és megjelentette az un. *Venatus-füzeteket* is.

A következő évben indította meg a „*Magyar Vadászlap*”-ot, először szerényebb nyomdai kivitelben, majd fokozatosan nemzetközi színvonalú, szép színes, 64 + 4 oldalas, érdekes és értékes, igényes megjelenésű magazinná fejlesztette.

1991-ben kezdeményezte a *Vadászati Kulturális Egyesület (VKE) létrehozását*, amely azután lapjának kiadója lett, ő pedig a VKE tb.-elnöke. A VKE-n belül létrehozta a *Diana Vadász hölgy Klubot*. Egyik erőteljes szorgalmazója volt az Országos Magyar Vadászkamara megalapításának. Ugyancsak *alapítója, majd elnöke volt az Európai Vadász-újságírók Szövetségének*.

Munkásságának eredményességét, többek között a Magyar Arany Érdemkereszt adományozásával is elismerték.

Hamvait Szentendrén a Skanzen-úti temetőben helyezték végső nyugalomra a római katolikus egyház szertartása szerint, széles körű részvételt kísérve. *Dr. Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, *Tengerdi Győző*, a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója, *Somfalvi Ervin* felelős szerkesztő és *Bán Beatrix* a DVK elnöke búcsúztatta.

Soós József (1928 - 2014)

Keszthelyen elhunyt *Soós József* okl. erdőmérnök, aki Vépén született 1928-ban, alsó- és középfokú tanulmányait pedig a szombathelyi Nagy Lajos Gimnáziumban fejezte be érettségi vizsgával. Felsőfokú tanulmányait a soproni Erdőmérnöki Karon folytatta 1949-1953 között, oklevelét 1953-ban szerezte meg.

Szakmai pályafutását Szentpéterföldén kezdte, majd Keszthelyen folytatta. 1956-ban azonban *Kanadába emigrált*.

Első kanadai lépéseit sok más magyarhoz hasonlóan ő is *Vancouverben* tette meg az University of British Columbia (UBC) oltalmában megkapaszkodott soproni főiskolás csoport (a „Sopron Di-

vision”) oldalán, mint annak erdőgazdasági tanácsadója, majd az UBC erdészeti kutatásainak asszisztense.

1962-ben áttelepült a szomszédos tartományba, *Albertába* és a főváros, Edmonton erdészeti és zöldövezeti felügyelője lett. 1964-ben ismét keletebbre lépett és a szomszédos Saskatchewan tartományban levő *Prince Albert*-ben a Kanadai Erdészeti Szolgálat kutatási részlegénél dolgozott tíz évig.

1974-ben visszatért *Albertába* és a tartomány erdészeti szolgálatánál folytatta munkáját a kutatás, majd a vadászat területén, nyugállományba vonulásáig, mint koordinátor, illetve igazgató.

Rendszerváltásunk után, néhány éve visszatért oda, ahonnan elindult: *Keszthelyre* és ott élte le hátralevő nyugdíjas éveit; ott is temették el.

Borsodi Imre (1929 - 2014)

Veszprémben hosszabb betegeskedés után meghalt *Borsodi Imre* aranyokl. erdőmérnök, aki Osliban született 1929. március 21-én, diplomáját pedig 1954-ben szerezte meg Sopronban.

Szakmai pályafutását Zircen kezdte az ottani erdészethél. Ettől kezdve csekély megszakítással *mindig a Bakonyban dolgozott*. A megszakítást az jelentette, hogy 1966-67-ben másfél évig a Nyírségi Áll. Erdőgazdaság főmérnöke volt. 1967. szeptember 1-el kinevezték az akkor megalakított *HM Veszprémi Erdőgazdaság igazgatójává* és ebben a vezető beosztásban dolgozott egészen 1991. február 15-én történt nyugállományba vonulásáig.

Balogh Máriával 1956-ban kötött házasságából egy fiú- és egy lánygyermek született, akik közül Zsolt nevű fia szintén erdőmérnök lett, de fiatalon tragikus módon meghalt.

Aktív tagja volt a szakmai és a helyi közéletnek is. Munkásságának eredményeit *egész sor kitüntetéssel* ismerték el; pl. Erdészet Kiváló Dolgozója (4 x), a Munka Érdemrend bronz és arany fokozata, a Haza Szolgálatáért érdemem arany fokozata (3x), „Veszprém Megyéért” arany fokozata (2x), Kiváló Munkáért.

Hamvait a veszprémi Szent Margit templom kolumbáriumában helyezték végső nyugalomra.